27րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 7318   20 ՄԱՅԻՍ 1910   ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ   2 Juin 1910   27 année   N. 7318

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ. էջը
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք
ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆԸ Ի՞ՆՉ ԲԱՆԻ ՄԷՋ Է

Քաղաքական աշխարհի բոլոր դիւանագիտութեան առանցքը այժմ Կրետէ կղզին է։ Եւ իր բաղդէն կամ չարաբաղդութենէն՝ ուրիշ որ և է հարց ալ չկայ որ միջազգային ուշադրութիւնը քիչ մըն ալ իր կողմը դարձնէ։ Ալպանիոյ խնդիրն անգամ իր հրատապ վիճակէն ելած և երկրորդական աստիճանի մը իջած է կրետականին քով, որ երթալով հետզհետէ կը բորբոքի, մանաւանդ Թուրքիոյ ամէն կողմը հայրենասիրական, կրօնասիրական եռանդներ հրավառելու կը ծառայէ և պատերազմի, արեան ու աշխարհակալութեան ախորժակները կը գրգռէ երեսփոխաններէն, ծերակուտականներէն սկսեալ մինչեւ Մէքքէի Միւքերրեմէի Շէրիֆներուն և Արաբիոյ անապատին պետէվիներուն մէջ, որոնցմէ 10 հազար հոգի Մարգարէին գերեզմանին վրայ երդում ըրած են Կրետէի վրայ արշաւել, եթէ անիկա շարունակէ իր անջատողական ձգտումը և Յունաստանի հետ կցումը հետապնդել։

Այս բոլոր եռանդումներուն մէջ խիստ զարմանալի և աչքի զարնող երեւոյթ էր յոյն երեսփոխաններուն ձեռնպահութիւնը՝ որով չէին յօժարած ստորագրել օսմ. երեսփոխաններուն 200 ստորագրութեամբ խորհրդարանին ներկայացուած բողոքը ի մասին կրետական խնդրին, որու համար բացորոշ բացատրութիւն կ'ուզէին Դահլիճէն թէ ինչ վճռական ընթացք պիտի բռնէ այս խնդրոյն մէջ։ Չենք գիտեր թէ բացի յոյն երեսփոխաններէ՝ ուրիշ ազգէ երեսփոխանները ձեռնպահական այսպիսի քաջութիւն պիտի ունենայի՞ն երբ իրենց ազգակիցներուն վերաբերեալ այսպիսի խնդրի մը հանդէպ գտնուէին, թէ իրենք առաջինը պիտի ըլլային ստորագրողը՝ իբրեւ ճշմարիտ ալտեաններ անխտրական օսմանցիութեան և համապետական սկզբունքի, ու արհամարհող ազգայնական գաղափարի։

Բայց հիմա տեղը և առիթը չէ այդ պարագան քննելու, այլ խնդիրը այն է թէ Կրետէ կղզին որ այսչափ իրմով կը զբաղեցնէ բովանդակ աշխարհը, վերջ ի վերջոյ ի՞նչ բաղդի պիտի վիճակի, օսմանեա՞ն թէ յունական տեսակէտը պիտի յաղթանակէ։

Այլ զարմանալի չէ՞ որ միայն 8500 քառակուսի քիլոմեթր տարածութիւն և 300 հազարի չափ բնակիչ ունեցող կղզի մը կարենայ բովանդակ աշխարհի գլխացաւ պատճառել և տիեզերական խաղաղութիւնը խանգարելու չափ արհաւրալից միջաւանք մը դառնալ մարդկութեան գլխուն։ Բայց երբ յիշենք թէ նոյն իսկ Պօղոս առաքեալը սոսկացեր է Կրետացիներու անհանդարտ, խռովարար և չարաճճի ու ստախօս բարքէն, ինչպէս յիշատակուած է Նոր կտակարանին մէջ, պէտք չէ որ այլ եւս զարմանանք իրենց հիմակուան ըրածներուն, քանի որ ի բնէ այդպէս ստեղծուած են մարդիկը, կ'երեւի տեղւոյն կլիմային ու ֆիզիքական կազմին ազդուելով։

Սակայն միւս կողմէ սա ալ ճշմարիտ է թէ պաշտպան չորս տէրութիւններն ալ փոքր բաժին չունին կրետացիներուն ի բնէ անհանդարտ բնաւորութիւնը յաւերժացնելու մասին՝ իրենց երկդիմի, խուսափողական, անորոշ և ամէնէն աւելի գէշը, հոգի և սիրտ մաշեցնելու աստիճան ձգձգող ու յապաղեցնող քաղաքականութեամբը, մինչ վճռական քայլեր առնելով և աղէկ գէշ խնդիրը վերջացնելով, լմնցնելով աւելի իրական ու անկեղծ ծառայութիւն մատուցած կ'ըլլային թէ՛ երկու կողմին միանգամայն և թէ տիեզերական խաղաղութեան ընդհանրապէս։ Ընդհակառակն այսպէս տարիներ խաղցնելով ու երկարացնելով խնդիրը ծայրայեղ կերպով զայրացուցած ու անել վիճակի մը հասցուցած եղան, դարձնելով զայն ճշմարտապէս գորդեան հանգոյց մը, որ կ'երեւի թէ առանց սուրի չպիտի կրնայ լուծուիլ։

Հետեւաբար բոլոր պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ այդ չորս տէրութեանց վրայ, որոնց ինչպէս խնդրին մէջէն ելլելը դեռ ոչ ոք կրնայ գուշակել եւ տեղն է իրենց այս դժուարութիւնները կրելու, քանի որ իրենք ստեղծեցին արդի կնճռոտ կացութիւնը։

Ինչ վիճակ էր որ ստեղծեցին Կրետէէն օսմ. զինուորները դուրս հանելէ ետքը, օսմ. վեհապետութեան տա՞կ պահեցին թէ Յունաստանի թագաւորութեանը յանձնեցին, երբ Եօրկիոս թագաւորին համանուն որդին հոն իշխան կարգեցին, և անոր յաջորդին ընտրութիւնն ալ նոյն թագաւորին ձգեցին, որ Զայիմիսը բարձր գոմիսէր կարգեց իբրեւ թէ կղզին իր վեհապետութեան տակ ըլլար։ Ասոնք այնպիսի անորոշութիւններ են որ երկու կողմն ալ դժգոհ ձգելէ տարբեր արդիւնք չեն կրնար ունենալ, ինչպէս չեն ունեցած։ Հապա անցեալ տարի միջազգային զօրքերը անհարկի տեղը կղզիէն քաշելը և յետոյ անոր շուրջը զրահաւոր սպասեցնելն ի՞նչ քաղաքականութիւն էր։

Այլ ամէնէն աւելի տարօրինակը իրենց հիմակուան ընթացքն է. երկու կողմն ալ սիրաշահիլ կ'ուզեն, բայց կասկածելի է որ դէթ մէկ կողմը վաստկին։ Եւ այս ամէնը գիտէք ինչո՞ւ համար, որովհետեւ անկեղծ չեն իրենց գործերուն մէջ։ Ներքնապէս իրենց բուն փափաքն է Հելլէնները գոհացնել, իսկ արտաքուստ կը ցանկան Երիտասարդ-Թուրքերը դժգոհ չձգել։ Իսկ տարր պատճառը հետեւեալն է։ Ինչպէս յայտնի է Գերմանիա ու Աւստրիա ձեռնպահ են կրետական խնդրին մէջ սկիզբէն ի վեր։ Եւ այդ ձեռնպահութիւնը միշտ նկատուած է բարեացակամ օսմ. տէրութեան համար թէ՛ Համիտի ժամանակ և թէ հիմա։ Եւ որովհետեւ յայտնի է թէ Գերմանիա իր հետ ունենալով Աւստրիան՝ միշտ ջանացած էր Համիտի բարեկամութիւնը գրաւելով անտեսական գերման շահերը ապահովել Թուրքիոյ մէջ, Սահմանադրութենէն ետքն ալ կը փափագի չկորսնցնել ձեռք բերած առաւելութիւնները, ինչ որ կարելի կ'ըլլայ նոյնքան համակրութիւնը գրաւելով Երիտասարդ Թուրքերուն ինչպէս յաջողած էր գրաւել Համիտինը։

Ահա այդ է պատճառը որ Կրետէի պաշտպան տէրութիւնները, այն է Անգլիա, Ֆրանսա, Ռուսիա, որոնք ամէն բանի մէջ Գերմանիոյ հակընդդէմ ուղղութիւն մը ունին, և Իտալիա՝ որ Եռեակ Զինակցութեան անդամ ըլլալով հանդերձ՝ միւս երեք տէրութեանց հետ համընթաց կ'երթայ շատ մը խնդիրներու, ինչպէս ներկայ Կրետէի խնդրին մէջ, չեն համարձակիր միանգամ ընդ միշտ այս գործը վերջացնել, վախնալով թէ մի գուցէ Թուրքիա դժգոհ մնալով բոլորովին Գերմանիոյ գիրկն իյնայ, ու բուն անկէ ալ կը սպասէ անիկա, գիշեր ու ցերեկ փափագելով պաշտպան տէրութեանց առնելիք մէկ սխալ քայլը տեսնել, օգտուելու համար անկէ և վերահաստատելու իր այն ազդեցութիւնը զոր ունէր Նախորդ րէժիմին օրով։

Այս պատահականութեան առաջքը կ'առնուի Կրետէի խնդիրը Թուրքիոյ գոհութիւն պատճառող եղանակով մը լուծելով։ Անիկա ալ չեն ուզեր, քանի որ իրենց ներքին զգացումը այդ չթելադրեր իրենց և քանի որ Եօրկիոս թագաւորին մէյմէկ քրոջ տղաներն են Անգլիոյ թագաւորը և Ռուսիոյ կայսրը, թող ուրիշ ազգականական կապերը որ ունի անիկա Եւրոպայի մէջ։

Ահա թէ ո՛ւր կը կայանայ Կրետէի խնդիրը վերջնապէս լուծելու դժուարութիւնը։

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

Աւասիկ Թրքահայ Հրատարակչականին այն կանոնագիրը, որուն պատրաստութիւնը յանձնուեցաւ հինգ հոգիէ բաղկացած Մասնախումբի մը։ Կը խնդրուի թրքահայ գրագէտներէ եւ գրասէրներէ ուշի ուշով կարդալ եւ ուսումնասիրել զայն, տասնըհինգ օրէն գումարելի Ընդհ. Ժողովին ներկայացնելու համար իրենց դիտողութիւնները գրաւոր կամ բերանացի՝ սոյն կանոնագրին ընթերցանութեան միջոցին։

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ԹՐՔԱՀԱՅՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՆՊԱՏԱԿ

Յօդ. 1. — Թրքահայոց Հրատարակչական Ընկերութիւնը հիմնուած է Կ. Պոլսոյ մէջ և նպատակ ունի՝

Ա. Նպաստել հայ գրողին արժանիքին և աշխատութեան գնահատման։

Բ. Տալ ժողովուրդին իր իմացական պահանջներուն համապատասխան լաւագոյն գործերը, դիւրամատչելի գիներով։

Յօդ. 2.—Ընկերութիւնը պիտի հրատարակէ հայերէն ինքնուրոյն և թարգմանուած ամէն տեսակ գիրքեր, բացի դասագիրքերէ։

Յօդ. 3.—Ընկերութիւնը պիտի ունենայ կեդրոնական գրատուն մը Պոլսոյ մէջ և մասնաճիւղեր՝ յարմար դատուած գաւառային վայրեր թէ՛ Թուրքիոյ և թէ արտասահմանի մէջ, գլխաւորաբար ուժ տալու համար ընկերութեան հրատարակութեանց տարածման։ Ընկերութիւնը կրնայ ունենալ նաեւ շրջիկ վաճառողներ։

ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐ

Յօդ. 4.— Ընկերութիւնը իրաւունք ունի ձեռք բերելու անշարժ կալուածներ և գոյքեր և օժտուած է իրաւական անձի բոլոր արտօնութիւններով։

Յօդ. 5.— Ընկերութիւնը կ'ընդունի կտակներ իր նպատակին համար, ու գործադրողի դերը այնպիսի կտակներու՝ որոնք կը ձգտին նպաստել հայ ընդհանուր իմացական զարգացման։

Յօդ. 6.— Ընկերութիւնը իրաւունք ունի մրցանակներ նշանակելու հայերէն լաւագոյն գրուածներու համար, որոնց տեսակը կ'որոշէ Ընդհ. Ժողովը։

Յօդ. 7.—Ընկերութիւնը կնիք մը ունի «Թրքահայոց Հրատարակչական Ընկերութիւն» մակագրով։

ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 8.— Թրքահայոց Հրատարակչական Ընկերութիւնը կազմուած է

Ա. Իսկական)
Բ. Մշտական (անդամներէ
Գ. Պատուակալ)

Յօդ. 9.—Իսկական անդամ կրնան ըլլալ բոլոր այն այրերը՝ որոնք կը վճարեն տարեկան 60 ղրշ. կա՛մ միանուագ և կամ եռամսեայ բաժիններով, և բոլոր այն կիները՝ որոնք կը վճարեն տարեկան 30 ղշ. նոյն պայմաններով։

Այն իսկական անդամները որոնք իրենց ընդունելութենէն սկսեալ մինչեւ վեց ամիս չեն վճարած իրենց անդամավճարները, հեռացած կը համարուին ընկերութենէն, մինչեւ որ հատուցանեն իրենց պարտքը։ Ընդհ. Ժողովին կրնան մասնակցիլ միմիայն այն իսկական անդամները որոնք մինչեւ ժողովին գումարման օրը ամբողջովին կը հատուցանեն իրենց անդամավճարները։

Ծանօթ.— Ընդհ. Ժողովներու ատեն քուէարկելու և քուէարկուելու իրաւունք ունենալու համար, հարկաւոր է որ անդամ մը գոնէ վեց ամիս առաջ արձանագրուած ըլլայ և կանոնաւորաբար հատուցած՝ իր անդամավճարները։

Յօդ. 10.— Մշտական անդամ կրնան ըլլալ ընկերութեան օգտին միանուագ առնուազն 10 օսմ. ոսկի վճարողները։

Յօդ. 11.— Պատուակալ անդամ կ'ընտրուին ընկերութեան և կամ առ հասարակ մտաւորականութեան գնահատելի ծառայութիւն մատուցած անձնաւորութիւններ, Վարչութեան և կամ սոսկական անդամներու առաջարկութեամբ և Ընդհ. Ժողովին գաղտնի քուէարկութեամբ։ Պատուակալ անդամներուն համար պարտաւորիչ չէ անդամավճարը։

Յօդ. 12.— Թրքահայոց Հրատարակչական ընկերութեան մարմիններն են

Ա. Ընդհանուր Ժողով
Բ. Վարչական Ժողով
Գ. Խմբագրական Մասնախումբ
Դ. Վերստուգիչ »

ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ

Յօդ. 13.— Ընդհ. Ժողովը կազմուած է ընկերութեան ամէն տեսակ անդամներէ, որոնց բոլորն ալ հաւասար իրաւունքներ ունին, իւրաքանչիւրը ներկայացնելով միայն մէկ ձայն։

Յօդ. 14.— Մի միայն ներկայ եղող անդամները կրնան ձայնի իրաւունք ունենալ Ընդհ. Ժողովի գումարումներու մէջ։

Յօդ. 15.— Ընդհ. Ժողովը կը գումարուի ամէն տարի Պոլսոյ մէջ, յունիս ամսի ընթացքին. իր զբաղման առարկաներն են

ա) Քննութիւն ընկերութեան նախընթաց տարուան բարոյական գործունէութեան և դրամական գործառնութեան, ինչպէս նաեւ հաստատումը յաջորդ տարուան նախահաշուին։

բ) Պաշտօնավարող անձերու ընտրութիւնը։

գ) Պատուակալ անդամներու ընտրութիւնը։

դ) Վարչութեան և ընկերութեան սոսկական անդամներու առաջարկներուն քննութիւնը։

Յօդ. 16.— Բացի տարեկան գումարումէն արտակարգ Ընդհ. Ժողովներ կը գումարուին նաեւ

ա) Վարչական Ժողովին պէտք տեսած ատենը։

բ) Վերստուգիչ Մասնախումբին պահանջումով։

գ) Ընկերութեան անդամներէն 20ին գրաւոր պահանջումովը՝ ուղղուած Վարչական Ժողովին, որուն պարտաւոր է անպայման ընթացք տալ։

Յօդ. 17.— Տարեկան Ընդհ. Ժողովներու համար Վարչ. Ժողովը լրագրութեան միջոցով հրաւէր կ'ուղղէ գումարման թուականէն առ առաւելն երկու ամիս առաջ, հրաւէրին կցելով նաեւ Ժողովին օրակարգը։ Գաւառական մասնաճիւղերը և ընդհանրապէս Պոլիս չգտնուող ո և է անդամ կրնան օրակարգի մասին իրենց կարծիքները յայտնել գրաւոր։

Յօդ. 18.— Թէ՛ տարեկան և թէ արտակարգ Ընդհ. Ժողովները օրինաւոր կը համարուին եթէ գումարման ներկայ է Պոլիս գտնուող անդամներու $1/3$ մասը, բացի այն պարագայէն երբ քննութեան պիտի ենթարկուի կանոնագրին փոփոխութիւնը կամ ընկերութեան գործունէութեան դադարումը, որոնց համար անհրաժեշտ է Պոլիս գտնուող անդամներուն ներկայութիւնը։

Իսկ եթէ այդքան անդամներ ներկայ չըլլալուն պատճառով կարելի չըլլար Ընդհ. Ժողովի գումարումը, այդ պարագային Վարչ. Ժողովը մէկ ամիս պայմանաժամով ու մամուլի միջոցով նոր հրաւէր կ'ուղղէ. այդ հրաւէրին վրայ՝ գումարուած ժողովը օրինաւոր կը համարուի, քանի անդամ ալ որ ներկայ եղած ըլլայ։

Յօդ. 19.— Ընդհ. Ժողովը կը բացուի Վարչական Ժողովին ատենապետին միջոցով և յետոյ ներկաներուն կողմէ կ'ընտրուի մէկ նախագահ և մէկ ատենապետ, պայմանով որ երկուքն ալ ընկերութեան պաշտօնավար անձերէն չըլլան։

Յօդ. 20.— Ընդհ. Ժողովներու մէջ խնդիրները կը վճռուին ձայներու պարզ առաւելութեամբ բացի այն հարցերէն որոնք կը վերաբերին պատուակալ անդամներու ընտրութեան, պահեստի գումարին ծախսուելուն, անշարժ կալուածներ ծախելու և գնելու, կանոնագրի փոփոխութեան և ընկերութեան գործունէութիւնը դադրեցնելու։

Այս հարցերը վճռելու համար անհրաժեշտ է ներկաներու $2/3$ ին մեծամասնութիւնը։ Ձայներու հաւասարութեան պարագային նախագահին ձայնը կը վճռէ մեծամասնութիւնը։

ՎԱՐՉ. ԺՈՂՈՎ

Յօդ. 21.— Վարչ. Ժողովը կը բաղկանայ եօթը անդամներէ, որոնք կ'ընտրուին Ընդհ. Ժողովին կողմէ գաղտնի քուէարկութեամբ, ձայներու պարզ առաւելութեամբ (կէսէն աւելի), 3 տարուան պաշտօնով և վերընտրելի են։

Յօդ. 22.— Ընդհ. Ժողովը միեւնոյն դրութեամբ կ'ընտրէ նաեւ 7 փոխ-անդամներ, որոնք իրենց ստացած քուէներուն առաւելագոյն կարգով պաշտօնի կը կոչուին՝ Վարչ. Ժողովին անդամներուն մահուան, հրաժարման կամ երկարատեւ բացակայութեան պարագային։

Յօդ. 23.—Վարչ. Ժողովը ինք իր մէջէն ձայներու պարզ մեծամասնութեամբ կ'ընտրէ

Ա. Ատենապետ
Բ. Փոխ-ատենապետ
Գ. Ատենադպիր
Դ. Փոխ-ատենադպիր
Ե. Գանձապահ

Յօդ. 24.— Վարչ. Ժողովը կը վարէ ընկերութեան տնտեսական մասը, կը պահէ դրամական հաշիւները, կը հրատարակէ Խմբագրական Մասնախումբին հաւանութեամբ ընդունուած գիրքերը, կը կազմակերպէ գրավաճառութիւնը, կը պատրաստէ ընկերութեան նախընթաց տարուան գործունէութեան և հաշիւներու տեղեկագիրը, ինչպէս նաեւ յաջորդ տարուան նախահաշիւը, Ընդհ. Ժողովին ներկայացնելու համար, կ'ընդունի մշտական և իսկական անդամներ, կը քննէ սոսկական անդամներու առաջարկներն ու հարցապնդումները, ընթացք կու տայ 20 անդամներու գրաւոր առաջարկութեամբ եղած արտակարգ Ընդհ. Ժողովին, այդ առաջարկներն ու հարցապնդումները կը ներկայացնէ Ընդհ. Ժողովին, իր եզրակացութեանց հետ կը նշանակէ և կ'արձակէ ընկերութեան հաստատութեանց և ձեռնարկներուն մէջ վարձքով ծառայողները, որոշելով անոնց ամսականները. յարաբերութիւն կը մշակէ ընկերութեան մասնաճիւղերուն հետ, կը ղեկավարէ և կը միացնէ ընկերութեան գործունէութիւնը, յարաբերութեան կը մտնէ ընկերութեան անունով հաստատութիւններու և անձերու հետ, կը պաշտպանէ ընկերութեան շահերը, իբրեւ իրաւական անձ՝ դատարանի առջեւ և առհասարակ ուր որ պէտք է։

Յօդ. 25.— Վարչ. Ժողովը կը հսկէ այս կանոնագրին և Ընդհ. Ժողովին, ինչպէս նաեւ Խմբագրական Մասնախումբին որոշումներուն ճշգրիտ գործադրութեան։

Յօդ. 26.— Վարչ. Ժողովը պէտք է կանոնաւոր արձանագրութիւն բռնէ իր բոլոր նիստերուն և գործառնութեանց համար, ունենալով ու պահելով բոլոր անհրաժեշտ վաւերաթուղթերը։

Յօդ. 27.— Վարչական Ժողովի գանձապահը կը վարէ ընկերութեան դրամարկղը, ծախքեր կ'ընէ Վարչ. Ժողովի որոշումներուն համեմատ, կը պահէ ընկերութեան դրամական վաւերաթուղթերն ու արժեթուղթերը, կը ստանձնէ ընկերութեան գումարներուն ապահովութիւնը, և կը հսկէ հաշուեպահութեան կանոնաւոր ընթացքին։ Վարչ. Ժողովը in corpore պատասխանատու է ընկերութեան գանձին ու գոյքերուն։

Յօդ. 28.— Ընթացիկ ծախքերու համար գանձապահը կրնայ իր մօտ ունենալ մինչեւ 10 ոսկի, իսկ ընկերութեան մնացած գումարները կը պահուին տեղական դրամատուններէն մէկուն մէջ, ըստ Վարչութեան որոշման։

Յօդ. 29.— Տասը ղրուշէ վեր եղող ամէն գնումներու համար գանձապահը պարտաւոր է հաշուեցոյց ստանալ ու պահել։

Յօդ. 30.— Վարչ. Ժողովի նիստերը օրինաւոր են՝ երբ ներկայ են անդամներուն կէսէն աւելին։

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԲ

Յօդ. 31.—Խմբագրական մասնախումբը կը կազմուի 7-9 անդամներէ որոնք կ'ընտրուին Ընդհ. Ժողովին կողմէ, գաղտնի քուէարկութեամբ, ձայներու պարզ առաւելութեամբ (կէսէն աւելին), մէկ տարուան պաշտօնով և վերընտրելի են։

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԵՐԵՍԸ

Յօդ. 3.— Ընդհ. Ժողովը միեւնոյն դրութեամբ կ'ընտրէ նաեւ 7-9 փոխ-անդամներ, որոնք իրենց ստացած քուէներուն առաւելագոյն կարգով պաշտօնի կը կոչուին՝ խմբագրական մասնախումբին անդամներուն մահուան, հրաժարման կամ երկարատեւ բացակայութեան պարագային։

Յօդ. 33. — Խմբագր. մասնախումբը ինքն իր մէջէն կ'ընտրէ

Ա. Ատենապետ
Բ. Ատենադպիր

Յօդ. 34. — Խմբագր. մասնախումբը պէտք է ունենայ իր գործառնութիւններուն ճշգրիտ արձանագրութիւնները։

Յօդ. 35. —Խմբագր. մասնախումբը, Վարչ. Ժողովէն անկախաբար, կ'ընտրէ տպագրուելիք գիրքերը, կ'որոշէ մրցման նիւթեր, կը նշանակէ մրցանակներ՝ անոնց մշակման համար, կ'որոշէ հեղինակներուն և թարգմանիչներուն տրուելիք վարձատրութեան չափը, կը պատրաստէ իր գործունէութեան տարեկան տեղեկագիրը և իր առաջարկութիւնները յառաջիկայ տարուան համար՝ Վարչութեան միջոցաւ ներկայացնելու համար Ընդ. Ժողովին։ Առանց Խմբագր. մասնախումբին որոշման, ոչ մէկ գիրք չկրնար տպուիլ։

Յօդ. 36.— Գիրքերու հրատարակման ու գնահատման վերջնական որոշումը կը տրուի մասնախումբի անդամներուն 2/3ին մեծամասնութեամբ։ Գնահատման պարագային երբ կարելի չըլլայ 2/3ի մեծամասնութիւն գոյացնել, մասնախումբը պարտաւոր է ընդհանուր նիստ գումարել փոխ անդամներուն հետ և որոշումը տալ ձայներու պարզ մեծամասնութեամբ։

Յօդ. 37.— Խմբագր. մասնախումբը ազատ է ձեռնհաս անձերու օժանդակութեան դիմել, թէ՛ գիրքերու քննութեան և թէ մրցման նիւթերու որոշման համար։

Յօդ. 38.—Երբ խմբագր. մասնախումբի անդամներէն մէկուն կողմէ գիրք մը կը ներկայացուի, այդ պարագային մասնախումբը պարտաւոր է ամբողջական նիստ կազմել բոլոր փոխ-անդամներուն հետ և այնպէս քննել ներկայացուած գործը։ Գիրքին հեղինակ անդամը պէտք է բացակայի այդ նիստերէն։

Յօդ. 39.— Ներկայացուած գիրքերու վարձատրութեանց նուազագոյն չափն է. ֆօրմա գլուխ (տպագր. 16 էջ) երեք (3) օսմ. ոսկի ինքնուրոյն գրուածքներու, և մէկուկէս ($1\frac{1}{2}$) օսմ. ոսկի՝ թարգմանութեանց համար։

Յօդ. 40.— Ընկերութիւնը իր գնած գիրքերը կրնայ մէկ անգամ միայն տպել՝ 3000 օրինակը չանցնելու պայմանով։ Երկրորդ տպագրութեան իրաւունքը հեղինակին կը պատկանի, պայմանով որ Ա. տպագրութիւնը ամբողջովին սպառած ըլլայ։ Այս մասին հեղինակը վարձատրութիւն ստացած օրը պարտաւոր է այս յօդուածին համաձայն օրինական յանձնառագիր մը ստորագրել։

Յօդ. 41.—Իւրաքանչիւր հեղինակ տարին մէկ գիրք միայն կրնայ հրատարակել տալ ընկերութեան։ Մէկ գործը մերժուած ըլլալու պարագան պատճառ մը չէ որ երկրորդ մը չներկայացնէ։

Յօդ. 42.—Խմբագր. մասնախումբը իր մերժած երկերու մասին պէտք է բացարձակապէս գաղտնապահ մնայ բացի այն պարագայէն ուր հեղինակը ինք հրապարակային բացատրութեան դիմէ։

Յօդ. 43.— Խմբագր. մասնախումբի նիստերը օրինաւոր կը համարուին երբ ներկայ է անդամներու կէսէ աւելին։

Յօդ. 44.—Վարչ. Ժողովը և խմբագր. մարմինը կարող են ունենալ միշտ խառն նիստեր, խորհրդակցելու համար ընկերութեան զարգացման և գործերու բարեյաջող ընթացքին նկատմամբ։ Երկու մարմիններն ալ պարտաւոր են փոխադարձ աջակցութիւն իրարու։

ՎԵՐՍՏՈՒԳԻՉ ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԲ

Յօդ. 45.—Վերստուգիչ մասնախումբը կը կազմուի երեք անդամէ, որոնք կ'ընտրուին Ընդհ. Ժողովին կողմէ գաղտնի քուէարկութեամբ, ձայներու պարզ առաւելութեամբ (կէսէն աւելի), մէկ տարուան պաշտօնով և վերընտրելի են։

Յօդ. 46.— Վերստ. մասնախումբին

պաշտօնն է քննել ընկերութեան հաշիւները, որոնց մասին հարկ եղած բոլոր վաւերաթուղթերը իր յարմար դատած ատենը կրնայ պահանջել Վարչ. Ժողովէն. կը ստուգէ վարչութեան տարեկան հաշիւները, Ընդհ. Ժողովին ներկայացուելէ առաջ, և այդ հաշիւներու մասին իր դիտողութիւնները կը ներկայացնէ Ընդհ. Ժողովին։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Յօդ. 47.—Պոլիսէն դուրս ամէն վայրերու մէջ կարող են անդամներ արձանագրուիլ ընկերութեան, որոնց թիւը եթէ առնուազն քսանի հասնի, այն ատեն մասնաճիւղ մը կը կազմուի հոն Վարչ. Ժողովի վաւերացումով։

Յօդ. 48.—Ընկերութեան մասնաճիւղերը՝ Ա. կը բանան իրենց վայրերուն մէջ գիրքերու պահեստներ և գրախանութներ, կը կազմակերպեն գրավաճառութիւնը, համաձայն Կեդրոնի Վարչ. Ժողովի հրահանգներուն։ Բ. Վարչ. Ժողովին կը հաղորդեն իրենց կարծիքները ընկերութեան հրատարակութեանց մասին։ Գ. Կը նպաստեն ընկերութեան միջոցներու բազմանալուն նոր անդամներ գտնելով և կազմելով իրենց վայրերուն մէջ դասախօսութիւններ, երեկոյթներ, նուագահանդէսներ, թատերական ներկայացումներ, ևն։

Յօդ. 49.—Տեղական մասնաճիւղերը պարտաւոր են բոլոր անդամավճարները և հասոյթները յանձնել Կեդրոնի Վարչական Ժողովին։

Յօդ. 50.—Ընկերութեան կեդրոնը և իր մասնաճիւղերը կարող են իրարու օգնել փոխադարձաբար թէ նիւթապէս և թէ՛ բարոյապէս։

Յօդ. 51—Մասնաճիւղերը կ'ունենան իրենց Ընդհ. Ժողովները, կ'ընտրուին երեքական անդամէ բաղկացած գործադիր և վերստուգիչ մարմին մը։

Յօդ. 52—Գործադիր մարմինը յարաբերութեան մէջ է Կեդրոնի Վարչ. Ժողովին հետ և իւրաքանչիւր տարի իր նիւթական և բարոյական գործառնութեանց հաշուետուութիւնը կը ներկայացնէ կեդրոնին, նախապէս զանոնք վաւերացնել տալէ ետք տեղական Ընդհ. Ժողովին կողմէ։

Յօդ. 53— Իւրաքանչիւր մասնաճիւղ պարտաւոր է երեք ամիսն անգամ մը իր բոլոր անդամավճարները և իր տրամադրութեան տակ ունեցած հասոյթները փոխադրել Կեդրոն։

Այն մասնաճիւղերը որոնք այս կանոնը չեն յարգեր, անմիջապէս կը դադրին և կը կորսնցնեն իրենց իրաւունքները։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Յօդ. 54.— Ընկերութեան հասոյթի միջոցներն են

ա) Իր անդամավճարները։

բ) Իր հրատարակութեանց հասոյթները։

գ) Դրամագլուխի տոկոսները, և ընկերութեան պատկանած անշարժ և շարժական գոյքերու եկամուտները։

դ) Նուիրատուութիւնները։

ե) Ի նպաստ ընկերութեան կատարուած դասախօսութիւններուն, տրուած նուագահանդէսներուն, երեկոյթներուն և այլ նմանօրինակ ձեռնարկներուն արդիւնքները։

Յօդ. 55.— Ընկերութեան գումարներն են՝

Ա. Ընթացիկ

Բ. Մասնաւոր

Յօդ. 56.— Ընկերութեան բոլոր հասոյթները կը կազմեն ընթացիկ գումարը որ կը գործածուի ընկերութեան նպատակին։

Յօդ. 57.— Մասնաւոր գումարներն անոնք են որոնք կը կտակուին կամ ընկերութեան տրամադրութեան տակ կը դրուին ընդհ. իմացական զարգացման ձգտող նպատակներու համար։ Կտակուած գումարներուն նպատակը կը մնայ անփոփոխ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

Յօդ. 58.— Ընտրութեամբ կատարուած բոլոր պաշտօնները ձրի են, բայց եթէ ընկերութեան միջոցները ներեն, Ընդհ. Ժողովը կրնայ այս կամ այն պաշտօնավար անձին որոշ վարձատրութիւն մը նշանակել, պայմանով որ այս որոշումները տրուին նշեալ անձերուն ընտրութենէն առաջ։

Յօդ. 59.— Ընկերութեան բոլոր անդամները իրաւունք ունին ձրի ստանալու Հրատարակչականին հրատարակութիւններէն մէկ մէկ օրինակ։

Յօդ. 60.— Կանոնագրի փոփոխութիւնը կը կատարէ Ընդհ. Ժողովը, լրացնելով այն պայմանները որոնք նշանակուած են 18րդ յօդուածին մէջ։

Յօդ. 61.— Հրաժարող անդամները իրաւունք չունին երբեք ետ պահանջելու իրենց անդամավճարները։

Յօդ. 62.— Երբոր ընկերութիւնը որ և է պատճառով կը հարկադրուի լուծուիլ, արտակարգ Ընդհ. Ժողովը կ'որոշէ ընկերութեան պատկանած գոյքը ամբողջովին կամ մաս մը յատկացնել այս կամ այն ազգային հաստատութեան կամ նպատակին։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Բ. Դուռ վերջերս պաշտպան տէրութիւններէն խնդրած էր իրենց պատասխանը փութացնել Կրետէի խնդրին վերջնական կարգադրութեան մասին, նկատելով որ Թուրքիոյ մէջ հանրային կարծիքը հետզհետէ կը գրգռուի։ Պաշտպան տէրութիւնները օսմ. դեսպաններու միջոցաւ, առջի օր, իրենց պատասխանը հաղորդած են Բ. Դրան։ Տէրութիւնները կը յայտարարեն թէ հանրային կարծիքը վրդովուելու պատճառ չունի բնաւ, քանի որ բանակցութիւնները փութով առաջ կը տարուին, խնդիրը վերջնապէս կարգադրելու համար, Բ. Դրան տեսակէտին համաձայն, օսմ. վեհապետական իրաւունքները պահպանելու հիման վրայ։ Նոյնպէս տէրութիւնները կը յայտարարեն թէ օսմ. ազգը, պաշտպան պետութեանց բարի կամեցողութեանը վրայ վստահ, որ և է պատճառ չունի վախնալու և յուզուելու։

⁂ Ռուսական դեսպանն ալ եպարքոսին հետ ունեցած տեսակցութեան մէջ յայտարարեց թէ ռուս կառավարութիւնը ամէն ջանք ի գործ կը դնէ՝ խնդրին վերջնական կարգադրութեան համար, պաշտպանելով օսմ. տեսակէտը և աջակցութիւն ընծայելով Ժէօն-Թիւրք կառավարութեան, հակառակ կարգ մը օտար թերթերու հաւաստումներուն։

⁂ Հռոմէն և Աթէնքէն հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Կրետէի առժամեայ կառավարութիւնը նկատի առնելով տէրութեանց բռնած դիրքը, որոշած է իսլամ երեսփոխանները Ազգ. Ժողովին մէջ ընդունելու, առանց պարտադրելու որ անոնք երդում ընեն Եորկիոս Թագաւորին անունով։

⁂ Հռոմէն մայիս 18 թուով կը հեռագրեն թէ Պ. Բիշօնի և Րիֆաթ փաշայի միջեւ բանակցութիւնները կը շարունակուին Կրետէի տրուելիք վարչական ձեւին նկատմամբ։ Պ. Բիշօն շարունակական հաղորդակցութեան մէջ կը գտնուի Լոնտոնի, Հռոմի և Պետերսպուրկի դահլիճներուն հետ։

⁂ Կրետէի առժամեայ կառավարութիւնը, առջի օր, պաշտպան տէրութեանց հիւպատոսներուն յանձնած է գրութիւն մը, որով կը պատասխանէ պաշտպան տէրութեանց կողմէ տրուած ծանուցագրին։ Այդ պատասխանին կցուած է երկար յիշատակագիր մը խնդրին առնչուած զանազան երեւոյթներուն վրայ։ Կրետէի առժամեայ կառավարութիւնը իր պատասխանագրով կը յայտարարէ թէ կացութիւնը անտանելի է, և պաշտպան տէրութիւններէն կը խնդրէ փութով վաւերացնել Կրետէի և Յունաստանի կցումը։

⁂ Կրետէի Ազգ. Ժողովին իսլամ երեսփոխանները նոր բողոքագիր մը տուած են թէ՛ տէրութեանց ներկայացուցիչներուն և թէ Ազգ. Ժողովին։ Այդ բողոքագրին մէջ իսլամ երեսփոխանները կ'ըսեն թէ կացութիւնը ծանրացած է և կը յայտարարեն որ 1908ի առանձնաշնորհումները պէտք է վերադարձուին իրենց. ասկէ տարբեր լուծում չեն ընդունիր։ Այդ բողոքագիրը յանձնելով՝ երեսփոխանները յայտարարած են թէ երկու պատճէններն ալ համանման են։ Սակայն հիւպատոսները առարկելով որ տարբերութիւններ կան անոնց միջեւ, այդ մասին դիտողութիւններ ըրած են իսլամ երեսփոխաններուն, նոյնպէս հիւպատոսները յանձնարարած են այդ երեսփոխաններուն՝ գործը չխառնակել անխոհեմ միջոցներով։

⁂ Աթէնքէն Պերլինի լրագիրներուն կը հեռագրեն թէ զինուորական նոր դաշնակցութիւն մը կազմուած է Աթէնքի մէջ։ Այդ դաշնակցութիւնը նամակ մը ուղղելով հելլէն կառավարութեան, կը հրաւիրէ զայն միեւնոյն ոճով պատասխանելու Բ. Դրան յղած ծանուցագիրներուն։

⁂ Պ. Վէնիզէլոս, որ բաւական ծանր հիւանդ է, պաշտպան տէրութեանց ընդհանուր հիւպատոսներուն յայտարարած է թէ ոեւէ ճնշում ի գործ չէ դրուած միւֆթիին վրայ, Յունաստանի Թագաւորին անունով երդում ընել տալու համար։ Բայց որովհետեւ այդ միւֆթին Կրետէի առժամեայ կառավարութեան կողմէ անուանուած է, իր թոշակները պիտի վճարուին այն ատեն միայն երբ այդ երդումը ընէ ան։ Պ. Վէնիզէլոս օտար թերթի մը թղթակցին յայտարարած է որ եթէ իսլամ երեսփոխանները խանգարեն անդորրութիւնը, ընտրական նոր կանոնագիր մը պիտի պատրաստուի, իսլամ տարրը չընդունելու համար Ազգ. Ժողովին մէջ։ Գալով երդումի խնդրին, տէրութեանց գոհացում տալու համար, իսլամ երեսփոխանները պիտի ընդունուին Ժողովին մէջ, քանի որ անոնք փոքրաթիւ ըլլալով, չպիտի կրնան ազդել Ժողովին աշխատութեանց վրայ։

⁂ Բ. Դրան կողմէ հելլէնական դեսպանատան տրուած հաւաստիքներուն հակառակ, հելլէն դրօշ կրող շոգենաւերուն դէմ պոյքօթը կը շարունակուի։ Տրապիզոնի և Կելիպոլիի մէջ Բանհելլէնիք ընկերութեան շոգենաւերը չեն կրցած իրենց ապրանքները ցամաք հանել։ Հելլէնական դեսպանատան Ա. Թարգման Բ. Դուռ երթալով Ներքին գործոց նախարարին բողոքեց այդ մասին։

⁂ Օսմ. Լոյդ կ'իմանայ թէ պաշտպան տէրութեանց Աթէնքի դեսպանները Պ. Զաիմիսէ խնդրած են որ Կրետէի բարձր քոմիսէրի պաշտօնը ստանձնէ։ Պ. Զաիմիս տակաւին չէ պատասխանած։ Հաւանաբար պիտի մերժէ։

⁂ Կրետէի խնդրին առթիւ բողոքի միթինկները կը շարունակուին գաւառներու մէջ։ Կիրասոն գումարուած միթինկին մասնակցած է խուռն բազմութիւն մը ամէն դասակարգէ։ Բուռն ճառեր արտասանուած են ու ամբոխը երդուած է արիւնը թափելու, օսմ. կայսրութեան մէկ մասնիկը վրայ չտալու համար։ Բողոքի բանաձեւը Բ. Դուռ, Խորհրդարան և պատերազմական պաշտօնատուն ղրկուած է։ Գոնիայի մէջ ալ մեծ միթինկ մը գումարուած է 50,000 հոգիի մասնակցութեամբ։ Միթինկին մէջ որոշուած է ամէն զոհողութիւն ընել կրետական խնդրին համար։ Տիարպէքիրի մէջ սարքուած միթինկի մը ատեն ժողովուրդը յայտարարած է թէ պատրաստ է իր ինչքը և կեանքը զոհելու, որպէս զի նուաստացում չկրէ ազգը։ Տէպրէի, Փերիզովիչի և Բրիշթինայի մէջ Ալպանիացիները միթինկ գումարելով կրետական խնդրին առթիւ, յայտարարած են թէ իրենց կիները ու զաւակները իսկ կռուի դաշտը պիտի ղրկեն, եթէ երբեք պատերազմ ծագի Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ։

⁂ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ երկար յօդուած մը հրատարակելով կրետական խնդրին վրայ, անոր պատմականը կ'ընէ։ Վիէննական թերթը կը յարձակի կրետացիներուն վրայ, ըսելով թէ անոնք կը ստանան տէրութեանց համակրութիւնը և մտահոգութիւններ առաջ կը բերեն Արեւելքի մէջ։ Այդ յօդուածին հեղինակը կը դրուատէ Թուրքիոյ բռնած ընթացքը։

ԱԼՊԱՆԻԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Տէվլէթի թղթակիցը Բելգրատէն կը հեռագրէ մայիս 15 թուով. «Վրդովիչ լուրեր կը հասնին Իփէքէն։ Լումայի, Մալէսիայի, Տիաքովայի և Մէրտիթէի Ալպանիացիները, թիւով 15,000է աւելի, Տիաքովայի շուրջը համախմբուած են։ Այդ ըմբոստներուն մէջ կան ծերունիներ, կիներ և նոյն իսկ տղաք, որոնք 12 տարեկան ըլլալով հանդերձ, կրնան զէնք գործածել։ Այսօր տեղւոյս կայարանէն անցան Իփէքցի շատ մը վաճառականներ, որոնք Սելանիկ և Կ. Պոլիս կը փախչին։ Կացութիւնը նորէն ծանրացաւ։ Կարեւոր ընդհարումներու կը սպասուի։ Իփէքի ալպանիացի պետերը, Շէվքէթ փաշայի հնազանդութիւն յայտնելէ յետոյ, խոյս տուած են։ Բանակը շրջապատած է ըմբոստները։ Ալպանիական հրոսախումբեր երեւան ելած են Շքոտրայի կողմերը։»

⁂ Պուլկար հեռագրական գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ ըմբոստներուն հետ կատարուած բանակցութիւնները յաջողութեամբ պսակուած ըլլալուն համար, Տրէնիցայի շրջականները համախմբուած Ալպանիացիները դէպի Լումա և Մալէսիա ճամբայ ելած են։ Հաւանաբար, ապստամբներուն հետ համաձայնութիւն մը գոյացած է, բայց պայմանները գաղտնի կը պահուին։ Ալպանիացի երեւելի Բաւրիմ աղա ձերբակալուած է իբր գլխաւոր ապստամբապետերէն մէկը։

⁂ Պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա, իր հետեւորդներով հասած է Բանօֆչա գիւղը, որ Բրիզրէնտէն ու Տիաքովայէն քանի մը ժամ հեռու կը գտնուի։ Վեց հարիւր զէնքեր հաւաքուած են այդ գիւղէն։ Ջերնալովայի կռուին մասնակցող քանի մը հոգի, ինչպէս նաեւ զանազան յանցանքներով ամբաստանուած քառասունհինգ Ալպանիացիներ ու քանի մը դասալիքներ ձերբակալուած են։ Բանօֆչայի մէջ պայրաքտար Մուսայի աշտարակները քանդուած են։

⁂ Զինաթափումի գործը փութով առաջ կը տարուի, մանաւանդ քաղաքներու և գիւղախումբերու մէջ։ Ալպանիացիներուն մէկ հնարքը երեւան հանուած է։ Անոնք խնամով կը պահէին իրենց պատերազմական զէնքերը, հին զէնքեր յանձնելով։ Երեւելի Ալպանիացիներ այդ խարէութիւնը ի գործ դրած ատենին, ձերբակալուելով Պատերազմական Ատեանին յանձնուած են։ Ֆերիզովիչի լեռնականները չեն ուզեր զինաթափ ըլլալ։

⁂ Սելանիկի Ռումէլի թերթը կ'ըսէ թէ, վերջին լուրերուն համաձայն, օսմ. զօրագունդերը չեն կրցած կատարելապէս տիրանալ Տրէնիցայի լեռներուն, ուր բազմաթիւ ռազմիկ Ալպանիացիներ կը գտնուին։ Հակառակ առերեւոյթ խաղաղութեան, ըմբոստութեան խուլ շարժումներ դէպի կը դառնան Կիլանի շրջականները, ուր ձերբակալուած քանի մը պարագլուխներ Փերիզովիչ ղրկուած են հսկողութեամբ։

⁂ Պելկրատէն մայիս 18 թուով կը հեռագրեն թէ ալպանիական ջոկատներ սերպ սահմանագլուխը անցնելով, Բուլէվաց, Վէրսլիա և Պօքէվիրէյի գիւղերուն վրայ յարձակած են։ Ալպանիացիները սերպ սահմանագլուխին վրայ ծուղակներ կը լարեն պահակախումբերուն։

⁂ Կառավարութիւնը մտադիր է Խորհրդարանին առաջարկել որ ներում շնորհուի Ալպանիացիներուն, անդորրութիւնը վերահաստատուելուն պէս։ Մ. և Յ. Կուսակցութիւնը իր նիստերէն մէկուն մէջ խորհրդակցութիւն կատարած է, առանց եզրակացութեան մը յանգելու։ Տակաւին յայտնի չէ որ մասնակի՞ պիտի ըլլայ այդ ներումը թէ ընդհանուր։ Ամէն պարագայի մէջ՝ այդ շնորհէն չպիտի օգտուին ապստամբութեան պարագլուխները։

⁂ Ժուռնալ տը Սալօնիք կը գրէ թէ ալպանիական թեկնածու Կինօ Բաւթրիօթա, երկու ալպանիացի սպաներու ընկերակցութեամբ, դէպի Ալպանիա ճամբայ ելած է, Սերպիայէն ու Նէնի-Բազարէն անցնելով։ Կինօ Բաւթրիօթա պիտի վարէ ըմբոստութիւնը։

ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Ծովային Նախարարին հրաժարականին առթիւ, առջի իրիկուն, ուշ ատեն խորհրդակցութիւն մը կատարեցին եպարքոսը, Ներքին գործոց և Ելմտական նախարարները ու Մ. և Յ. Կուսակցութեան նախագահը։ Կուսակցութիւնն ալ գումարում մը ունենալով խորհրդակցեցաւ այդ մասին։

⁂ Հրաժարեալ ծովային նախարար Խալիլ փաշա Եենի Կազէթայի խմբագրին յայտարարած է թէ առողջական պատճառներու հետեւանք է իր հրաժարականը։ Սակայն Խալիլ փաշա աւելցուցած է թէ պատրաստ է ամէն զոհողութիւն ընելու, եթէ հայրենիքը պահանջէ։

⁂ Ինչպէս գրեցինք, պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի առաջարկուած էր ծովային նախարարութեան պաշտօնը։ Շէվքէթ փաշա պատասխանած է թէ Պոլիս դառնալէն յետոյ միայն կրնայ որոշում մը տալ։

⁂ Խալիլ փաշայի հրաժարման շարժառիթը սապէս կը բացատրէ Օսմ. Լոյդ։ Մէկ ամիս առաջ, նաւային սպայակոյտին և նախարարին միջեւ անհամաձայնութիւն մը ծագած էր՝ զրահաւորներու և թորփիլահալածներու պատրաստման մասին։ Նախարարը կը պնդէր որ փոքր տրամագիծով թնդանօթներ գործածուին, մինչ սպայակոյտը կը հակառակէր։ Սըր Ուիլեմսի ժամանումը վերջ տուաւ այդ վէճին։ Անգլիացի ծովակալը սպայակոյտին համամիտ գտնուելով, Նախարարը ստիպուեցաւ հրաժարիլ։

⁂ Առջի օր զրոյց կը շրջէր թէ օսմ. նաւատորմին վերին հրամանատար Սըր Ուիլեմս դէր ծովակալն ալ հրաժարական տուած է։ Թուրք թերթերը կը հերքեն այդ զրոյցը։

⁂ Նոյնպէս կը հերքուի թէ Մեսուտիէ զրահաւորը վնասուած ըլլայ փորձերու ատեն։ Այդ զրահաւորը վնասուած է՝ Ոսկեղջիւրէն դուրս ելած միջոցին իր թնդանօթները կամուրջին զարնուած ըլլալուն համար։

ՄԻՋԱԳԵՏՔԻ ՄԷՋ

Թայմզ հետեւեալը կ'գրէ Արաբիոյ վրայ. «Կուսակալ Նազըմ փաշա, առանց ատեն կորսնցնելու, Շաթ-իւլ-Արապի խռովայոյզ ցեղերուն դէմ կը գործէ փութով։ Ապրիլի վերջերը Մունթէֆիքի վրայ ղրկուած զինուորները պարտութեան մատնելով զանոնք, դէպի Շաթրէ մղած են։ Ատեն չտալու համար, Արաբները սկսած են բանակցութեան մտնել։ Ի վերջոյ ջոկատներու բռնադատումով, այդ ցեղերը նորէն նուաճուած են։ Այդ միջոցին ջոկատ մը յարձակում գործած է Շամրէի ցեղին վրայ։ Օգնական զօրք ուղղուած է, արիւնահեղութեան մը առաջքը առնելու համար։ Ուրիշ ընդհարում մը ատեն Բահուրթիէի կողմերը կորուստներ ունեցած են զինուորները։ Ամէն պատճառ կայ հաւատալու որ Նազըմ փաշա քիչ ատենէն պիտի յաջողի հպատակեցնելու Պաղտատի և Պասրայի ցեղերը։»

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Թանինի ստացած տեղեկութեան համաձայն, նախարարութիւնը մասնակի փոփոխութիւն մը պիտի կրէ։ Ներքին գործոց նախարար Թալէաթ պէյ Երեսփ. Ժողովի նախագահ պիտի ըլլայ, Ահմէտ Րիզա պէյ՝ Ծերակոյտի նախագահ, և Հիւսէյին Հիլմի փաշա՝ Ներքին գործոց նախարար։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ

Մակեդոնիոյ գաւառներէն, բողոքի հեռագիրներ կը հասնին Յունաց Պատրիարքարանը, վիճելի եկեղեցիներու օրինագիծին Գ. յօդուածին դէմ։ Մակեդոնիոյ յոյն ժողովուրդը կը բողոքէ թէ Պուլկարներուն ի նպաստ պիտի լուծուի խնդիրը, որով օրթոտոքս եկեղեցիին իրաւունքներուն համապատասխան լուծում մը կը պահանջէ։ Ինչպէս ծանուցինք արդէն, Ֆէներ պատրիարքարանը թագրիր մը տալով կառավարութեան, պահանջած է որ կրօնական առանձնաշնորհումներու և Շէրիի համաձայն կարգադրուի խնդիրը։

ՉԷՍԹԸՐԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Խորհրդարանի հաշուեքննութեան յանձնաժողովը սկսած է քննել Չէսթըրի ծրագիրը՝ Անատոլուի մէջ երկաթուղիի գիծեր շինելու մասին։ Օսմ. Լոյդ կ'իմանայ թէ այդ ծրագիրը պիտի վաւերացուի Խորհրդարանի ներկայ նստաշրջանին մէջ։

«ՆԵՎԱ» ԹԵՐԹԸ

Նեվա կամ Սատայի Էրմէնեան շաբաթաթերթը, որուն տնօրէն խմբագիրն է հմուտ տաճկագէտ Միհրան էֆ. Ապիկեան, նպատակ ունի Թուրքերուն լսելի ընել Հայուն ձայնը։ Մինչեւ հիմա 4 թիւ երեւցած է։ Այս թերթին մէջ կը պարզուին նաեւ գիւղատնտեսութեան վերաբերող խնդիրներ։

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳ ԻՇԽԱՆԸ

Բարիզի քաղաքապետութիւնը, առջի օր, ի պատիւ գահաժառանգ իշխան Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ.ի, հացկերոյթ մը տուած է։ Քաղաքապետական խորհուրդին նախագահը իր անկեղծ շնորհակալութիւնները յայտնած է, բաժակը պարպելով Հանրապետութեան նախագահին և Օսմանեան կենացը։ Գահաժառանգը ոսկի տոմարին մէջ ստորագրած է։ Նուագախումբը օսմ. քայլերգը նուագած է։

⁂ Թայմզ կ'ըսէ թէ գահաժառանգ իշխանը Պուլկարիա չպիտի այցելէ։

ՕՍՄ. ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐԸ

Օսմ. զբօսաշրջիկները Նափոլիի նաւաշինարանները այցելած են։ Նոյնպէս Բոմբէի աւերակները դիտած են։ Թոռէ-Անունցիաթա երթալով, տեղւոյն գործարանները աչքէ անցուցած են։ Իրիկուան, Նափոլիի քաղաքապետութիւնը հացկերոյթ մը տուած է ի պատիւ օսմ. զբօսաշրջիկներուն։ Սիրալիր բաժակաճառեր արտասանուած են։ Օսմ. պատուիրակութեան անդամներէն Նէսիպ պէյ Գազմէյին կաճառին նախագահին ուղղուած հեռագրով ջերմ շնորհակալութիւն յայտնած է օսմ. զբօսաշրջիկներու եղած սիրալիր ընդունելութեան համար։ Նախագահը իր պատասխանին մէջ մաղթած է որ օսմ. պատուիրակութիւնը թարգման հանդիսանայ այն զգացումներուն, զորս Իտալիա կը տածէ Երիտասարդ Թուրքիոյ նկատմամբ։

ՊԷՐՈՒԹԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Պէրութի կուսակալ Նազըմ փաշա, իր խնդրանքին վրայ, հանգստեան կոչուած ըլլալով, իր տեղ կուսակալ անուանուեցաւ Պետական Խորհուրդի քաղաքային ճիւղին նախագահ Նուրէտտին պէյ։ Կայսերական իրատէ մը վաւերացուց այդ անուանումը։

ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԲԵՌՆԱԿԻՐՆԵՐԸ

Օսմ. կառավարութեան կողմէ պատրաստուած օրինագիծի մը համաձայն, պայման դրուած էր որ քարափի շոգենաւերէն ո և է ապրանք փոխադրողները անպայման օսմ. հպատակ ըլլան։ Բայց որովհետեւ այդ տեսակ գործերով զբաղող շատ մը օտարահպատակներ կը գտնուին, օտար դեսպաններու կողմէ բողոք եղած է այդ որոշումին դէմ։

ՆԷՃԻՊ ՄԷԼՀԱՄԷ ՃՈՒՂՈՒՊՐԻՍԹ

Տխրահռչակ Նէճիպ Մելհամէ առաւ-փախութիւն մը գործած է Նիսի մէջ, հետեւեալ պարագաներուն մէջ։ Այդ [illegible] ինքզինքը իբր փաշա ներկայացնելով, Նիսի մէջ գոհարավաճառ Պ. Լօթնէրի առաջարկած էր 130 կտոր հին ժամացոյցներ ծախել, որոնց արժէքը 40,000 ֆրանք կը գնահատէր։ Խանութպանը հաւանեցաւ առանց սակարկութեան 40,000 ֆրանք փոխ տալ Նէճիպի, որ առաջնակարգ օթէլ մը իջեւանած էր, փոխարէն ստանալով ժամացոյցները։ Վճարման թուականին, խաչագող Նէճիպ չներկայացաւ վաճառատուն։ Քաղաքէն մեկնած էր։ Գոհարավաճառը բացաւ ժամացոյցներու պայուսակը, և զարմանքով նշմարեց որ անոնք 40,000 ֆրանք արժելէ հեռու էին։ Նէճիպ Մելհամէ շունչը Բարիզ առած է, հոն մարսելու համար իր ճուղուպրիսթական չարաշահութեան արդիւնքը։

ՍԱԼՕՆԻ ՆՈՐ ԽԱՂ ՄԸ

Բերայի շատ յաճախուած սալօններէն մէկուն մէջ, անցեալ օր, սալօնի նոր խաղ մը տեղի ունեցեր է, բաւական զուարճալի և քիչ մըն ալ գայթակղութիւն պատճառելով ներկաներուն։ Պատմենք խնդիրը։ Ներկաներէն բաւական տարիքոտ տիկին մը կ'ըսէ որ իր վրայ քսան ոսկիի գումար մը պահուած է՝ զոր կարենալ գտնողին պիտի տայ կէսը։ Բոլոր ներկաները կը հետաքրքրուին բնական է և կը սկսին տիկինին վրան և գրպանները փնտռել։ Ետոյ փնտռումը կը սկսի պատշաճութեան սահմանները անցնիլ, և տար վրայ՝ տանտիկինը կ'առաջարկէ որ կիները առանձին սենեակ մը քաշուին ու մանրակրկիտ խուզարկութիւն մը կատարեն։ Այդպէս ալ կ'ըլլայ։ Շղարշներու ամենայետին խորշերը, մազերուն հիւսկէնները և նոյն իսկ կօշիկին յատակը կը փնտռուի, բայց ոչ թէ քսան այլ կէս ոսկի մը իսկ չգտնուիր։ Այն ատեն բոլոր տիկինները սրահ կը դառնան, կարծելով թէ գրաւը առաջարկող տիկինը ուզած է սենեկապանուհիի պաշտօն մը կատարել տալ իրենց և խաղը ատոր մէջ կը կայանայ։ Բայց մեծ կ'ըլլայ զարմանքնին, երբ այդ տիկինը բերանը բանալով ցոյց կուտայ բոլոր ակռաները՝ որոնք զուտ ոսկիէ շինուած էին, ու գոհունակ հպարտութիւնով մըն ալ կը յայտնէ թէ Գալաթիոյ ծանօթ ատամնաբոյժ տօքթ. Մարզպանեանն է զանոնք շինողը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԳՈՂԻ ՄԸ ԶՈՒԱՐՃՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐ ՍՈՒՂԻ ԿԸ ՆՍՏԻ. — Երաքլի անուն մարդ մը, անցեալ իրիկուն, Ղալաթիա անցնելով, շունչը կ'առնէ հանրատուն մը, հաճոյքի ժամեր անցընելու համար։ Հոն Մակտալինա անուն ցնծուհիի մը հետ սենեակ մը կը քաշուի և կը սկսի արբենալ։ Շիշերը իրարու կը յաջորդեն անդադար, և Երաքլի, հաճոյքով արբեցած, քսակը կը բանայ ու կը սկսի ոսկիները համրել։ Մակտալինայի բերնին ջուրերը կը վազեն, ու կը խորհի հնարք մը գտնել, այդ փայլուն մետաղները ձեռք անցնելու համար։ Ու այդ պարագան իմացուց տանտիրուհիին։ Երաքլի իր արբեցումը շարունակելով, այնպիսի վիճակ մը կը մատնուի որ ալ եւս ինքզինքը կը կորսնցնէ։ Այդ միջոցին Մակտալինա գուտ քաշելով՝ Երաքլիի քսակը [illegible]։ Այս վերջինը երբ աչքերը կը բանայ, ոսկի մը իսկ չի գտներ գրպանին մէջ։ Ցնծուհին և տանտիրուհին կ'ուրանան։ Երաքլի, որուն քնիթը քիթէն բերնէն եկած էր, ոստիկանութեան կը դիմէ։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կատարելով՝ երեսուն ոսկի կը գտնէ հանրատան մէջ։ Երաքլիի վրան ալ կը խուզարկուի ու գրպանէն կը գտնուի [illegible] անուն կնիք մը։ Ոստիկանութիւնը կասկածելով այդ մարդուն վրայ վաթսուն ոսկիի չափ գտնուելէն, քննութիւն կը բանայ։ Քննութեան հետեւանքը ան կ'ըլլայ որ Երաքլի քանի մը օր առաջ [illegible]սունհինգ ոսկի գողցած էր Խաչատ[illegible] պօս անուն գինեպանէ մը, որուն քով կը ծառայէր։ Ոստիկանութիւնը քանի մը օրէ ի վեր արդէն կը փնտռէր Երաքլին։

ԶԱՔԸՐՃԱԼԸՆ. — Զաքըրճալըին արբանեակները խիստ հետապնդումներու առարկայ դարձած են։ Զինուորական ջոկատներուն կ'ընկերանան Այտընի և շրջականներու բնակչութենէն հարիւր յիսուն հոգի։ Զաքըրճալըի հրոսախումբին և գիւղացիներուն միջեւ ընդհարումներ առաջ եկած են։ Կ'ըսուի թէ Զաքըրճալը և իր խումբը Գոնիա խոյս տուած են։ Ընդհարման մասին ո և է տեղեկութիւն չէ հասած Ներքին գործոց Նախարարութեան։

ՎԱՅՐԱԳ ԱՆԵՐ ՄԸ. — Պուրնապաթի (Իզմիր) մէջ գիւղացի մը, Եանի Քարավեսթա անուն, 72 տարեկան, կռիւի մը միջոցին, հրացանով սպաննած է փեսան։ Ծերուկ ոճրագործը ոստիկանութեան դիմելով՝ անձնատուր եղած է։

ԿԱԽԱՂԱՆ. — Էլասսոնայի մէջ կախաղան հանուած է Խրիստօ Թօտօրի, որ աւազակութեան պատճառաւ մահուան դատապարտուած էր։

ՕՃՐԱԳՈՐԾ ՀԱՅՐ ՄԸ. — Գասըմ Օսման անուն մսավաճառ մը, Պոլ[illegible] կողմը մէկ քանի բարեկամներու և բարեկամուհիներու հետ կ'արբենար, երբ հոն գտնուող կիներէն մէկուն բարկանալով դանակ մը կը փնտռէ. դանակ չի գտներ ու բարկութիւնը թափելու համար, օրօրոցին մէջ պառկած երեք ամսու զաւակը գետին կը զարնէ ու անոր մահուան պատճառ կ'ըլլայ։ Վայրագ հայրը ձերբակալուած է։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԷՎԳԱՖԻՆ ՊԻՒՏՃԷՆ

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը իր 102րդ նիստը գումարեց երէկ ժամը 3½ին նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի։ Նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն յետոյ, նախագահը յայտարարեց թէ Կրետէի առթիւ բողոքի 14 հեռագիրներ եկած են այլ եւ այլ վայրերէ. ղրկուեցան գործադիր իշխանութեան։

Եպարքոսական թէզքէրէով մը Ժողովին ղրկուած էր Էվգաֆի պիւտճէին վրայ կատարուելիք յաւելումներուն մէկ ցուցակը։

Երկրորդ թէզքէրէով մը զինուորագրութեան օրէնքին վրայ աւելցուելիք նոր յօդուած մը ղրկուած էր, այս յօդուածով կ'որոշուին կարգ մը միջոցներ որոնք ձեռք պիտի առնուին այն մուհաճիրներուն նկատմամբ, որոնք հոս չեն գտնուիր։ Ղրկուեցաւ զինուորական յանձնաժողովին։

Ուրիշ թէզքէրէով մը կը ծանուցուէր թէ Ընդհ. Ապահովութեան պիւտճէին վրայ 50,000 ոսկիի յաւելում մը եղած է։ Ղրկուեցաւ Պիւտճէի յանձնաժողովին։

Կառավարութիւնը հաղորդելով թէ հանգ. զօրավարներէն Ապտիւլ Քէրիմ և Իօլէր փաշաներուն զաւակները Մուզաֆֆէր և Ապտիւլ Վէհապ, չքաւորութեան մէջ կը գտնուին և անոնց հայրերը հայրենիքին ծառայութիւններ մատուցած են, կը խնդրէր որ առաջինին 5000 և երկրորդին 2000 ղրուշ ամսաթոշակ յատկացուի։

Ժողովին ամէն նստարաններէն բողոքի ձայներ բարձրացան այս «[illegible]»կան դրութեան դէմ։

Հօճա Թէվֆիք.—Եթէ բոլոր այդ կարգի մարդոց պօլ պօլ ամսականներ պիտի բաշխենք, առարկելով որ անոնք մեծ մարդոց զաւակներ են, այն ատեն ինչո՞ւ մեզի ալ ամսականներ չի տրուիր նկատելով որ մենք ալ... Աղամի զաւակներ ենք: Մեր Պիւտճէին բացը ալ, դէն 10 միլիոն ոսկիի կը հասնի, ուրկէ՛ պիտի առնենք և որո՛ւ պիտի տանք. պէտք է մերժել այս առաջարկը:

Ժողովը գրեթէ ամբողջութեամբ համամիտ էր Հօճա Թէվֆիքի և սակայն նախագահը յայտարարեց թէ կառավարութեան կողմէ եկած ու և է առաջարկ նախ խորհրդարանական յանձնաժողովին կը ղրկուի և ժողովին քուէարկել վճռաբանութեան կը դրուի: Հետեւաբար յղուեցաւ Զինուորական յանձնաժողովին:

Ժողովը յետոյ անցաւ Էվգաֆի պիւտճէին և գրեթէ ամբողջ օրը անոր յատկացուց: Բոլոր կրօնաւոր-երեսփոխանները գործի վրայ էին և պայքար կը մղէին Էվգաֆի կողմէ առաջարկուած յաւելուածներուն դէմ: Առաջին գլուխին վճռաբանութեան միջոցին Անմէտ Մահիր էֆ. առաջարկեց ջնջել Էվգաֆի Վարչական Ժողովը, որ Պիւտճէին վրայ աւելորդ բեռ մըն է ըսաւ: Ժողովը մերժեց:

Ֆէրիտ պէյ հարցուց թէ ինչո՞ւ Շէյխիւլ-Իսլամութիւնը Էվգաֆին ունեցած 3700 ոսկիի պարտքը չի վճարեր: Էվգաֆի ներկայացուցիչը կամ չլսեց և կամ չլսելու զարկաւ և ընդհանուր աղմուկին մէջ կորսուեցաւ Ֆէրիտ պէյի հարցումը: Սըրզը պէյ եւս իր կարգին առաջարկեց ջնջել Էվգաֆի դատարանները, բայց ժողովը մերժեց: Ետքոյ յաջորդաբար ընդունուեցան Ա. գլուխ՝ 5,450,600 ղրշ., Բ. գլուխ՝ 6,059,810 և Գ. գլուխ՝ 7,647,806 ղրուշ:

⁂ Այսօրուան օրակարգին վրայ են Րումէլիի եկեղեցիներուն և Մարզանամարի օրէնքներուն երկրորդ ընթերցումը:

⁂ Կը կարծուի որ Խորհրդարանը իր նստաշրջանը ամիս մը եւս պիտի երկարաձգէ, նկատելով որ դեռ Պիւտճէն չէ աւարտած և շատ մը կարեւոր օրինագծեր կան որոնք նստաշրջանը փակուելէ առաջ պէտք է անպատճառ աւարտին:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱՏ ՆԱՐԾԻԿՆԵՐ

Մինչեւ ցարդ գաւառներէն Պատրիարքարան ուղղուած նպաստի խնդրանքները մերկութիւն ծածկելու և անօթութիւն անցընելու նպատակով եղեր ունեցած են: Եւ այս խնդրանքները արդէն այնքան բազմաթիւ են որ ազգ. իշխանութիւնը կատարեալ շփոթութեան մատնուած է՝ անոնց ամենուն ալ գոհացում տալու համար, նոյնիսկ նուազագոյն չափով: Դժբախտաբար, իրերու ներկայ դրութեամբ, հաւանական չէ որ օգնութեան աղաղակները դադրին կամ նուազին, և անօթութեան և մերկութեան դարմանումին յատկացուած դրամները ընդհանուր զարգացման, բարոյական և մտաւորական պէտքերու սահմանուին:

Նպաստի խնդրանքներու այս առաջին տեսակէն յետոյ կուգայ դպրոցական պէտքերու համար խնդրանք: Փորերուն պէս, միտքերն ալ անօթի են դժբախտ գաւառներուն մէջ. ու հոն մարդիկ երբ քիչ մը յաջողին լեցնել ստամոքսին բարձրագոյն պահանջը, անմիջապէս կարգը կուգայ մտաւոր պահանջին: Եւ իրաւամբ: Աղէկ նշան մըն է ասիկա: Երանի թէ շուտ հասնէր այն ժամանակը երբ հացի տեղ գիրք պիտի ուզուի:

Բայց կ'երեւայ թէ Հայաստանի կարօտ գաւառներէն Պատրիարքարան ուղղուած աղերսական կոչերը և մեծ ճիգերով, հազարումէկ դժուարութիւններով հասցուած նպաստները ախորժակը գրգռած են նաև այն գաւառներուն, որոնք ոչ միայն անօթութեան և մերկութեան մէջ չեն տուայտիր, այլ և բաւականաչափ բարեկեցութիւն կը վայելեն: Իսկիչէհիրի —խնդիրը այս պատուական քաղաքին վրայ է— հայ ազգայինները, երկար մտածումներէ յետոյ, որոշեր են իրե՛նք ալ նպաստ ուզել Պատրիարքարանէն. բայց որովհետեւ, փառք Աստուծոյ, ոչ մերկ են ոչ անօթի, կը մտածեն... եկեղեցական հանդերձանք ուզել .՚.՚:

Խնդրանքին կարեւորութիւնը նկատի առնելով՝ կ'արժէ մէկ քանի համառօտ տեղեկութիւններ տալ Իսկիչէհիրի հայութեան վրայ: Այս գաղութը հիմնուած է 30-35 տարի առաջ, երբ տակաւին այդ քաղաքը երկաթուղիի կարեւոր կայան մը չէր եղած: Բնականաբար գաղութը զգալապէս չաճեցաւ, գծին հաստատումէն յետոյ: Գլխաւորապէս Սիվրիհիսարէն ու Քէօթահեայէն, և երկրորդաբար Կեսարիայէն, Պրուսայէն ու քիչ մը ամէն տեղէ գաղթեցին հոն, մանաւանդ համիտեան րէժիմին վերջին տասնըհինգամեայ հալածական շրջանին, երբ երկաթուղիի կայան մը համեմատաբար ապահով բնակավայրի մը հանգամանքը կը ներկայացնէր: Այժմ իբր 500 տունէ բաղկացած հայութիւն մը կայ Իսկիչէհիրի մէջ, առ հասարակ նիւթական քիչ շատ բարեկեցիկ վիճակով: Բաւական թիւով վաճառականներ կան, ինչպէս նաև արհեստաւորներ: Տեղւոյն երկաթուղային գործարանին մէջ կ'աշխատին հայ պաշտօնեաներ, գործաւորներ. նմանապէս երկաթուղիի վարչութեան և կայարանին մէջ ու գծին վրայ: Մէկ խօսքով, անգործ Հայ չկայ, և գաղութին նիւթական ընդհանուր նպաստաւոր վիճակը անով կ'ապացուցուի որ եօթը տարի առաջ իրենց ծախքովը Իսկիչէհիրցիք եկեղեցի մը կանգնեցին, ծախսելով 5000 ոսկիի գումար մը: Իրենց վարժարանը, նմանապէս, բարեկեցիկ վիճակ ունի, տարեկան 400 ոսկի պիւտճէով:

Արդ, այս պայմաններուն մէջ գտնուող հայ գաղութ մը ահա թոյլ կուտայ ինքզինքին Պատրիարքարանին դիմելու և եկեղեցական հագուստ ուզելու: Ասիկա շատ տարօրինակ բան է: Անօթութենէ հոգինիս բերաննիս եկած է, ծիվան կեանքեր կորուստէ փրկելու համար դռնէ դուռ ինկած ողորմութիւն կը խնդրենք, անդին երանելի Իսկիչէհիրցիները, այս կացութեան կարծես անգիտակ, ձեռուընին երկնցուցած եկեղեցական հագուստ կը մուրան: Եթէ եկեղեցասիրութեան և սատանայապաշտութեան ներկայ մրրկավար հոսանքին վախը չունենայի, բաւական անախորժ բաներ ունէի ըսելու շուրջառներու, շապիկներու, ուրարներու և տակաւին չեմ գիտեր ի՛նչ ապուշ բաներու անունով ուղղուած աս նպաստին առթիւ: Բարեբախտաբար, միջնադարեան հաւատաքննիչի կերպարանք հայ կրօնամոլներու հրապարակողաց առատութիւնը սանձ կը դնէ բերնիս, և դուրս չեմ ելլար չափաւորութեան սահմանէն: Բայց վերջապէս անկարելի է չզայթակղիլ սա Իսկիչէհիրի Թաղ. Խորհուրդին սայլերին վրայ, որով կը յանդգնի դրամական տագնապներու մէջ թապալող Ազգ. Պատրիարքարանէն նպաստ ուզել իր տիրացուներուն և տէրտէրներուն սիւսին համար: Թո՛ղ հիները հագնին, թո՛ղ քիչ մը գունատ և թելատ ըլլան այդ հանդերձները. Աստուած, կամ Քրիստոս, կամ Սուրբն Աստուածամայր, ու երկինքի միւս սուրբերը կը սրտմտի՞ն, դժգոհութի՞ւն կը յայտնեն: Անդին՝ ազգը փճանալու վրայ է խեղճութենէ, աստին տէրտէրը տիրացու ոսկեթել ծիրանիով հագուեցնել կ'ուզուի:

Բայց երբ տարօրինակ և հակասական եղած չէինք որ հիմակ ալ չըլլանք:

ԵՐՈՒԽԱՆ

ԴԱՆԻԷԼ ՎՐԴ.ԻՆ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Երէկ ժամը 11ին Փրանս. շոգենաւով մայրաքաղաքս հասաւ Երուսաղէմի Պատր. Տեղապահ Տ. Դանիէլ Վրդ., քարափ գացած էին դիմաւորութեան համար Պատր. Փոխանորդ Տ. Սմբատ Վրդ., Տիարպէքիրի Առաջն. Տ. Եզեկիէլ Վրդ. Պարգեւ էֆ. Փափազեան և Ս. Պատրիարքին կողմէ երկու քահանայ:

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Երէկ Ազգ. Սահմանադրութեան աւբեդարձին առթիւ կատարուելիք հանդէսին մասնախումբը Ազգ. Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան հետ խառն նիստ մը գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ: Հանրօգուտ շինութեանց նախարարին դիմում եղած էր, որպէս զի շոգեկառքը կենայ հանդիսավայրին, այսինքն Հիւանդանոցի դէմի պարտէզին մօտ: Այս մասին Րումէլիի երկաթուղիներու տնօրէնութիւնը առարկած էր որ նոյն տեղը զառիվար է, ուստի յարմարութիւն չունի շոգեկառքի կենալուն: Որոշուեցաւ որ Անտոն էֆ. Թարագ և Միհրդատ էֆ. Հայկազն այսօր դիմեն նախարարին և երկաթուղիներու տնօրէնութեան որպէս զի գոնէ մօտաւոր տեղ մը որոշուի շոգեկառքին կենալուն համար: Որոշուեցաւ որ, անոնք որ կ'ուզեն պաշտօնական բեմէն ճառախօսել, մինչեւ յառաջիկայ Եշ. օր պէտք է դիմեն գրաւոր կամ բերանացի կերպով յանձնաժողովին և յայտնեն իրենց անունը և ճառին նիւթը:

Հանդէսը խիստ շքեղ պիտի ըլլայ. առաւօտուն (Մայիս 30 կիրակի) Հիւանդանոցի մատուռին մէջ պիտի պատարագէ Ս. Պատրիարքը: Անկէ եաք սեղան պիտի տրուի 600 հոգիի համար, որուն պիտի մասնակցին տոմսակ ունեցողները: Տոմսակները երկու աստիճան են 40 և 20 ղրշ.նոց: Սեղանին վրայ պիտի խօսուի 5 բաժակաճառեր: Յաղթական կամարներ պիտի շինուին, որուն տակէն սպիտակազգեստ աղջիկներ պիտի անցնին վարդ սփռելով ժողովուրդին վրայ: Հանդէսին պիտի մասնակցին Ղալաթիոյ քառաձայնի և Գում Գափուի երգեցիկ խումբը: Պատրգիւղի Մխիթարեան վարժարանին ֆանֆարն ալ պիտի մասնակցի:

Հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը երէկ հրաւիրեց Ս. Պատրիարքը պատարագել Համբարձման օրը Հիւանդանոցի մատուռին մէջ: Ս. Պատրիարքը ընդունեց այս հրաւէրը:

Հանդէսին հասոյթը պիտի յատկացուի Հիւանդանոցին:

Մասնախումբը նիստ պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ:

ՔԱՂ. ԺՈՂ.Ը

Երէկ Քաղ. Ժողովը նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և զբաղեցաւ զանազան ամուսնական խնդիրներով:

Ժողովին ներկայացաւ Պոլսոյ զննութագրութեան յանձնաժողովի անդամ Միհրան էֆ. Սաքեան և դպիրներու զննութեան խնդրին մասին նոր թելադրութիւններ և տեղեկութիւններ տուաւ. Նաև խնդրեց Ս. Նախագահէն դիմում ընել Սպարապետութեան, լսելի ընել տալու համար այն խնդրարկուները, որոնք ֆէրմանի ընթերցումէն եաք կրցած են հանիլ, բայց զրկուած կը մնան բաց վերջին կառավարական որոշումին, որ է ճշդել տարիքները, բայց զինուորութենէ չարձակել, որովհետեւ յապաղած են ժամանակին դիմել զինուորական ժողովներու: Ետքոյ տարիներէ ի վեր բաժնուած այր ու կիներու մասին կարգադրութիւն մը խնդրեց, նկատելով որ կառավարութիւնը միայն պաշտօնական ամուսնալուծումը հիմ կը բռնէ մուլքի խնդրին մէջ:

Ժողովին եաք Ս. Պատրիարքին ներկայացաւ Րումէլի Հիսարի Թաղ. Խորհուրդին ատենապետը և ներկայացուց գիր մը, որով կը հաղորդէր որ, Րումէլի Հիսարի դպրոցին վերաշինութեան համար ձեռնարկ եղած է, սակայն կառավարութիւնը թոյլ չէ տուած, առարկելով որ դպրոցին նոր շինութեան ատեն ֆէրման չէ առնուած: Կառավարութիւնը թէև եկեղեցիին ֆէրմանը ուզած է տեսնել, սակայն Թաղ. Խորհուրդը պատասխանած է որ այդ ֆէրմանը իրենց քով չէ, կառավարութիւնը կրնայ այդ մասին տեղեկութիւն ուզել Պատրիարքարանէն: Ս. Պատրիարքը նկատի առնելով այս գիրը, գործակատար Գամէր էֆ.ի յանձնարարեց այդ խնդրին կարգադրութեան համար դիմում ընել կառավարութեան մօտ:

ՈՒՍՈՒՑՉ. ՕԳՆ. ՍՆՏՈՒԿ

Ուսուցչ. Օգն. Սնտուկին Յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Ս. Պատրիարքին նախագահութեան տակ, որ տեղեկութիւններ ուզեց Յանձնաժողովին գործունէութեան մասին: Տրուած տեղեկութիւնները գոհ թողուցին Ս. Պատրիարքը, որ խոստացաւ ամէն աջակցութիւն նուիրել և մասնաւորապէս դրամական նուէր մըն ալ խոստացաւ իր կողմէն:

Յանձնաժողովը նկատի առնելով ժամանակին պահանջները, հարկ դատած էր բարեփոխել Ուսուցչ. Օնգ. կանոնագիրը. ուստի որոշուեցաւ իր յառաջիկայ նիստին, որ նորէն տեղի պիտի ունենայ Ս. Պատրիարքին Նախագահութեան տակ, հրաւիրել Պոլսոյ թաղային վարժարաններուն տնօրէնները, անոնց կարծիքները առնելու և անոնց այս Սնտուկին մասին ունեցած տրամադրութիւնները հասկնալու համար:

Յանձնաժողովին գանձապետ Սարգիս էֆ. Գումճեան յայտնեց թէ իր Եւրոպա մեկնումին առթիւ պիտի բացակայի երկու ամիս և առաջարկեց որ ուրիշ գանձապետ մը ընտրուի: Օննիկ էֆ. Մինասեանի յանձնուեցաւ այս պաշտօնը:

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հաճընի Առաջն. Վիճակը պաշտօնապէս ճանչցուած չըլլալով կառավարութեան կողմէ, Ատանայի կուսակալը հրահանգ տուած էր Հաճընի կառավարութեան, որպէս զի Տ. Ներսէս Վրդ. Դանիէլեանը ոչ թէ իբր առաջնորդ այլ իբր հոգեւոր հովիւ ճանչցուի: Հաճընի Քաղ. Ժողովը դիմեց Պատրիարքարան, որպէսզի կառավարութեան մօտ դիմում ըլլայ այս մասին և առաջն. պերաթ տացուի Տ. Ներսէս Վրդ.ի համար: Նոյնպէս այս մասին դիմում եղած է նաև Ատանայի կուսակալին:

Սիսի Ս. Կաթողիկոսը, ինչպէս անկէ առաջ գրուեցաւ, յարմար դատած էր որ Տ. Ներսէս Վրդ. Դանիէլեան Ատանա փոխադրուի իբր Կաթող. Տեղապահ: Հաճընի Քաղ. Ժողովը դիմած է Ս. Կաթողիկոսին, որպէսզի իրենց առաջնորդը մնայ Հաճըն:

ԿԱԼՈՒԱԾԻ ԳՐԱՒՈՒՄ

Եօզղատի Բէօնէէ գիւղին եկեղեցապատկան կալուածները գրաւուած ըլլալով կառավարութեան կողմէ, այս մասին դիմում եղած է Պատրիարքարան, որպէսզի բողոքուի կառավարութեան այս ընթացքին դէմ:

ՆՊԱՍՏԻ ԽՆԴՐԱՆՔ

Մերսինէն Տ. Սահակ Կաթողիկոս գիրով մը կը յայտնէ որ, վերջերս ղրկուած նպաստը անբաւական է, ուստի կը խնդրէ նոր նպաստի առաքումը:

Երզնկայի Առաջնորդ Տ. Երուանդ Վրդ. կը գրէ որ Բալաժուրի Մանանաղիկ և շրջակայ գիւղերուն քահանաները վախճանած են և գիւղացիները զուրկ մնացած են հոգեւոր մխիթարութենէ: Այս գիւղերու մէջ, որոնք ընդհանրապէս քրդաբնակ են, հազիւ 150 տուն Հայ կայ: Առաջնորդը կը խնդրէ որ 2 օսմ. ոսկի յատկացուի քահանայի մը համար, ինչպէս անկէ առաջ կը վճարուէր նոյն գիւղերու Տ. Սարգիս քահանային:

ՋՈՒԹԱԿԱՀԱՐ ՀԱՅԿ ԿԻՒՐՃԷՆԵԱՆ

Սելանիկէն եկած թերթերէն կը տեղեկանանք որ, Հայկ Կիւրճէնեան իր տաղանդին փայլուն ապացոյցը տուած է հոն մեր Թուրք հայրենակիցներուն: Սելանիկ գտնուող հունգարացի հիւրերուն համար ընդունելութիւն մը կատարուած է տեղւոյն Միութեան և Յառաջդիմութեան քլիւպին մէջ, ուր Հայ Ջութակահարը քանի մը կտորներ ածած է ջութակին վրայ և խանդավառութեամբ ծափահարուած է ներկաներու կողմէ: Մանաւանդ ներկաներու խնդրանքով երեք անգամ կրկնած է հունգարական եղանակ մը: Հունգարացի հիւրերը յայտարարած են որ, երբեք լսած չեն այնքան զգայնիկ նուագում մը: Հայկ Կիւրճէնեան այս ընդունելութեան միջոցին իսկ՝ առաջարկ եղած է նուագահանդէս մը սարքել Միութեան և Յառաջդիմութեան կուսակցութեան հովանաւորութեան տակ: Կիւրճէնեան ընդունած է այս առաջարկը:

ՊԱՏՐ. ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Սեբաստիոյ Սարը-Հասան գիւղացի, այժմ 49-50 տարեկան, առոյգ հասակով, շիկագոյն մազերով, 34 տարի առաջ Պոլիս պանդխտող, մաւաճառութեամբ, սէտաճիութեամբ և ջրհանկրութեամբ պարապող Յարութիւն Ղումրուեան անուն ազգայինը անյայտացած է:

Նոյնպէս անյայտացած է ութ տարիէ ի վեր բնիկ Թուլչացի, այժմ 50-55 տարեկան, կապոյտ աչուի, յօնքերը սեւ, կնոջ ու զաւակաց տէր Միհրան Սահաքեան:

Կը խնդրուի արգոյ ազգայիններէ, որ հաճին Պատրիարքարանիս իմաց տալ, եթէ երբեք գիտեն յիշեալ անձանց ո՛ւր, ողջ կամ մեռած ըլլալը:

⁂ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական Պատկ. Ժողովոյ որոշմամբ և Ամենապատիւ Պատրիարք Սրբազան Հօր հրամանաւ Փոխանորդարանս կը խնդրէ բոլոր առաջնորդութիւններէ և առաջնորդութիւն չգտնուած տեղերու Ս. Եկեղեցեաց աւագերէց քահանաներէ և Թաղական Խորհուրդներէ, որ եթէ երբեք «Յաճկատասանցի Տ. Յարութիւն քահանայ Տէր-Խաչատուրեանի» բնիկ ո՛ր քաղաքացի կամ գիւղացի, ո՛ւր և ո՛ր եկեղեցւոյ վրայ քահանայ ձեռնադրուած, ո՛ր տեղեր պաշտօնավարած ըլլալուն և այժմ իսկ ո՛ւր գտնուելու մասին տեղեկութիւններ ունին, հաճին փութով գրել Պատրիարքարանի:

(Կ.իբ)

«ՔՍԱՆ ՏԱՐԻ ԵՏՔԸ»

«Երեք Հրացանակիրները» աւարտած ըլլալով, անոր անմիջական շարունակութիւնը եղող «Քսան տարի ետքը» սկսած է հրատարակուիլ: Գին իւրաքանչիւր պրակին 10 փարա:

«ՆԱՍՐԷՏՏԻՆ ՀՕՃԱՅԻ ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐԸ»

Նոր Օսմանցի գրատան կողմէ կը հրատարակուի Նասրէտտին Հօճայի զուարճալի պատմութիւններու շարքը, փայլուն թուղթի վրայ և պատկերազարդ: Իւրաքանչիւր պրակի գինն է 40 փարա:

ԲԱՐԻ ԳԱԼՈՒՍՏԻ ՀԱՄԱՐ

Ի պատիւ Հայ-հռոմէականաց Պօղոս Պետրոս ԺԳ. Թէրզեան Նորընտիր Կ. Պատրիարքին, ընդ առաջ երթալու և բարի գալուստ մաղթելու համար, Շիրքէթի մասնաւոր շոգենաւ մը վարձուած է նախաձեռնութեամբ տեարց Գրիգոր Աճէմեանի (մուխթար) և Պօղոս Թօփալեանի: Շոգենաւը կամուրջէն պիտի մեկնի ժամը 3ին (Ք. Թ.) և Մարմարայի բացերը պիտի դիմաւորէ Ն. Սրբազնութիւնը: Գին 20 և 10 ղրշ., մէկ անձի համար: Դիմաւորելու օրը պիտի ծանուցուի նախապէս: Տոմսակները կը ծախուին Բերա, Կալաթա-Սէրայի դիմաց, ծխավաճառ Գրիգոր Օհ. Նիկեանի խանութը, Պոլիս՝ Նարկիլէճեան դեղարան և Պին պիր Չէչիտ վաճառատունը: 4—1

ԲԷՕՐ ՀԻՒՍԷՅԻՆ ՓԱՇԱ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Էրզրումի նախկին կուսակալը Բէօր Հիւսէյին փաշայի մասին հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է Լա Թիւրքիի խմբագիրներէն մէկուն. «Հիմա որ, Սահմանադրութեան շնորհիւ ա՛լ բերաննիս կղպուած չէ, կրնանք ըսել ինչ որ կը մտածենք: Համիտ կ'ուզէր սարսափի մատնել ամբողջ երկիրը, անիկա ամէն տեղ հլու գործիքներ կը փնտռէր: Ամէնէն սոսկալի աւազակները, զորս երբեք ծնած ըլլայ մարդկութիւնը, անոր պաշտպանեալներն էին: Անիկա Բէօր Հիւսէյին փաշայի մէջ գտաւ ամէն գազանային բնազդներ ունեցող մարդը: Անիկա (Հիւսէյին փաշան) ո՛չ հաւատք ունէր, ո՛չ օրէնք: Իր իսկ զաւակները խողխողելու աստիճան անգութ և ամբողջ ժողովուրդ մը իր քմահաճոյքներուն զոհելու չափ վայրագ էր: Երբ ռուսիկան-զինուորները կազմակերպուած չէին, այս մարդուն, որ դժնիկ աւազակ մըն է, յանձնուեցաւ աւազակները հետապնդելու պաշտօնը (զըրսէրտարը) իր յանդգնութեան և անգթութեան համար: Իր այս նոր դիրքէն օգտուելով, կլորիկ հարստութիւն մը դիզեց՝ ընկերակցելով գողերու և աւազակներու խումբերուն հետ: Երբ ժամանակին «Համիտիէ» կոչուած զօրագունդերը կազմուեցան, Բէօր Հիւսէյին Հայտէրանլը աշիրէթէն կազմուած զօրագունդին տեղակալը կարգուեցաւ: Հայկական խնդրին առթեն, Երզրումէն անոր յանձնուեցաւ Վանի, Պիթլիսի, Էրզրումի նահանգները մաքրել իրենց հայ բնակիչներէն: Հիմա երեւակայեցէք այն ամէն կարելի բաները, զոր այդ մարդը ըրաւ այս դժբախտ, անտէր, անպաշտպան ժողովուրդին: Անիկա գործադրեց և գործադրել տուաւ ամէնէն աներեւակայելի ոճիրները: Անիկա թալլեց այդ երեք նահանգները և զանոնք ողողեց անմեղներու արիւնով: Բոլոր տեղային իշխանութիւնները կը վախնային ամենափոքր առարկութիւն մը ընել անոր, որովհետեւ կը վախնային որ իբր հայասէր կը ճանչցուին, ինչ որ այն ատեն քրէական յանցանք մըն էր: Ամբողջ կառավարական մարմինը սարսափած էր անոր հետ վարուիլ երբ ներկայացուցիչը Ապտիւլ-Համիտի: Կրնաք գաղափար մը կազմել խաղաղ բնակչութեան վրայ կատարուած ոտնձգութիւններուն մասին այն Բիւրօներուն կողմէ, որոնք կը գտնուէին իր վարչութեան տակ: Գիտնալով այն վիճակը, որ իրեն կը սպասէր պետական հարուածէն եաք, անիկա փախաւ Պարսկաստան: Այս մեկնումը ժողովուրդը ազատեց աւազակի մը ձեռքէն: Բէօր Հիւսէյին պաշտպանելի մարդ մը չէ: Ամէն անոնք որ բնակած են Անատոլուի արեւելեան նահանգներուն մէջ, շատ լաւ գիտեն որ, անիկա դիակները կը հանէր գերեզմանէն, զանոնք կերցնելու համար ողջերուն: Անոնք որ կ'ուզեն զայն պաշտպանել հասարակաց կարծիքին առջեւ, գիտեն որ այս աւազակը անհուն հարստութիւն դիզած է կալուածներով ու հնչուն դրամով և անոր ունեցածը ոչ թէ 50,000 ոսկի է, այլ անոր տասնապատիկ աւելին:» Ետքոյ աւելցուցած է. «Խնդրե՛մ, դացէ՛ք տեսնել Իսհակ փաշան, պատերազմական նախարարութեան հեծելազօրքի պետը. այս մասին անիկա ինձմէ աւելի տեղեկութիւն ունի և պիտի ըսէ անանկ բաներ, զորս պատմութիւնը արձանագրած չէ: Կառավարութիւնը և Խորհրդարանը պիտի հասկնան թէ ո՛վ է Հայտէրանցի Բէօր Հիւսէյին փաշան:»

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
ՅԱՏԱԿ ՆՈՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐ

Բաժանորդագրութիւնը կ'աւարտի Գ. հատորին հետ: Երեք օրինակի բաժանորդագինն է միայն 20 ղրուշ:

Դիմել հրատարակչին՝ Ս. Դաւթեան, Սեթեան խան, Կ. Պոլիս հասցէով:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԼՊԱՆԻԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա Բրիզրէնէն մայիս 18 թուով կը հեռագրէ ներքին գործերու նախարարութեան. «Բրիզրէնէն Բաղոֆճա հասանք: Միայն Բաղոֆճա գիւղէն 300է աւելի զէնք ձեռք ձգեցինք: Նշանաւոր ըմբոստապետ Մուսա Թէճէ Բաղոֆճայի մէջ ձերբակալել կարելի չէ եղած, սակայն անոր ընկերներէն մէկ քանին ինչպէս նաև վերջին ընդհարումներուն մասնակցող և ի բացակայութեան յանցանքնին հաստատուած և դատապարտուածներէ՝ 30ի չափ անձեր ձերբակալուած են: Բաղոֆճայի մէջ Մուսայի ունեցած ապարանքները քանդուած են: Առ այժմ հոս տեղեկագրելիք ոև է դէպք չկայ: Խաղաղութիւնը և բարեկարգութիւնը կը տիրեն: Վաղը Եաքովայի վրայ կը յառաջանանք:»

⁂ Գոսովայի կուսակալ Մազհար պէյ Բրիզրէնէն մայիս 18 թուով կը հեռագրէ ներքին գործերու նախարարութեան.— «Շէվքէթ Թորղուտ փաշայի հետ երէկ Բաղոֆճայի մէջ մնացինք: Զինուորական ճիւղերը առանց դէպքի խուզարկութիւնները կը շարունակեն: Այսօր ալ մնացեալ քաղաքները պիտի խուզարկուին և վաղն ալ 30 վաշտերով Եաքովա պիտի մտնենք: Շատ մը ըմբոստներ ձերբակալուած և շատ մը զէնքեր գրաւուած են: Խաղաղութիւնը կը տիրէ:»

ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկի մեր տուած տեղեկութեան համաձայն, վարչապետ Հագգը փաշա, երէկ առտու, ծովային նախարարութեան պաշտօնատունը երթալով, երկու ժամի չափ նախարարութեան վերաբերեալ գործերով զբաղելէ յետոյ, Բ. Դուռ վերադարձաւ:

ՆՈՐ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ

Պոլսոյ քաղաքապետ անուանուեցաւ Երուսաղէմի նախորդ կառավարիչ Սուպհի պէյ:

ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԷՖ.

Կը տեղեկանանք թէ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Հալաճեան էֆ. նախարարութեան յատկացուած պիւտճէէն զատ 300,000 ոսկիի նոր վարկ մը պիտի առաջարկէ կարգ մը նաւահանգիստներու շինութեան և հանրօգուտ ձեռնարկներու համար:

Պ. ԼՕՐԱՆ

Ելմտական նախարարութեան ֆրանսացի խորհրդական Պ. Լօրան, վաղը, Բարիզ կը մեկնի:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ներքին գործոց նախարար Թալէադ պէյ, երէկ, ելմտական պաշտօնատունը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ նախարար Ճավիտ պէյի հետ:

ՊՈԼՍՈՅ ԲԺՇԿ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ԴԱՍԱԴՈՒԼԸ

Օսմ. բժշկական վարժարանի ուսանողներուն դասադուլը վերջացաւ երէկուընէ սկսեալ: Ուսուցչական ժողովը ուսանողներու պահանջներուն մեծ մասը, ընդունած ըլլալով՝ համաձայնութիւնը կատարելապէս հաստատուած է ուսուցիչներուն և ուսանողներուն մէջ: Այս տարուան գործնական դասերէ բացակայ եղողները բացառաբար քննութեան պիտի կրնան մասնակցիլ, և պակաս քննութիւն ձգողները պիտի կրնան վերի կարգերու դասընթացքին հետեւիլ: Նոյնպէս այս տարուան տասներորդ սէմէսթրի ուսանողները Սթաժի կարգը պիտի անցնին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
Կալաթա, Եիւքսէք-Գալտըրըմ, թիւ 45

Սոյն աշխատանոցին տէրը երկար տարիներ Եւրոպայի զանազան արուեստանոցներու մէջ աշխատելէ յետոյ ատենէ մը ի վեր հաստատուած է Կալաթա, Եիւքսէք-Գալտըրըմ: Իր աշխատանոցին մէջ կը տպագրուին ամէն տեսակ գործեր նուրբ և ճաշակաւոր, ինչպէս նաև քիմիական մեթոտներով զինկօկրաֆիք կաղապարներու խնամեալ արտադրութիւն: Քաուչուէ կնիքներու փորձ վարպետներ անմրցելի կը դարձնեն քաուչուէ կնիքներու գործերը: Մէկ լեզուով կնիք մը կլոր կամ ուրիշ ձեւ 6 ղրշ., երկլեզուեայ կնիք մը 8 ղրշ., երեք լեզու քաուչուէ կնիք մը 10 ղրշ.: Տպագրութեան արագատիպ մեքենայով մը օժտուած է արուեստանոցը, ուր կը տպագրուին ամէն տեսակ գործեր. ուժ տրուած է աւելի անհատական տպագրութեանց. 60 ղրշ.էն վեր տպագրութեան գործ ապսպրողներուն քաուչուէ երկլեզուեայ կնիք մը կը նուիրուի: Գաւառներէն յանձնարարութեանց կը սպասուի:

ՀԱՅԿ. ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑԻ ՏՆՕՐԷՆ-ՎԱՐԻՉ
ԳԷՈՐԳ Ն. ԻՒԹՈՒՃԵԱՆ
Վարիչ Ցիւրիխի Գծագր. Վժր.ի
50—1

ԱԺԱՆ ԳՆԵՑԷ՛Ք

Տիկինն'ր և օրիորդն'ր, ձեր ամառնային գնումները ընելէ առաջ, անգամ մը այցելեցէք Լամպրօբուլօ եղբարց «Աթէնքի վաճառատունը», որ կը գտնուի Բերա, մեծ փողոց, Բանայիա եկեղեցիին քով, Բասամ Հանօբուլօ, թիւ 278: Ամէն օր մեծ քանակութեամբ կը հասնին զանազան գոյներով կերպասեղէններ՝ մետաքսէ, բուրդէ ու կտաւէ, կանանց քօսթիւմ-թայէօրներու և բըլէնկօթներու համար: Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ կարնիթիւրներ և զանազան գոյներով ժապաւէններ, մետաքսէ հովանոցներ, 30 ղրուշէն սկսեալ պլուզներ, ժիւբօններ, ձեռնոցներ, գուլպաներ, քօղեր, ճերմակեղէններ եայլն: Լամպրօբուլօ վաճառատան մասնագիտութիւնն է վերջին դրութեամբ սեղմիրաններ, չանթէքլէր, փուլաններ եայլն: Մասնաւոր ճիւղ մը կայ այրերու և տղոց համար: Գնորդները կրնան վստահ ըլլալ որ սոյն վաճառատան մէջ կարելի է $^0/_0$ին 50 շահ մը ունենալ, ուրիշ վաճառատանց հետ բաղդատմամբ:

ՑԼԱՄԱՐՏԸ

Ցլամարտին երկրորդ ներկայացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի, Թաքսիմի կրկէսին մէջ: Ներկայացումը պիտի սկսի ժամը ճիշդ 9$^1/_2$ին: Տոմսակի կիչէնները բաց պիտի ըլլան առտուան 1$^1/_2$էն սկսեալ և հանդիսականները կրկէս պիտի ընդունուին ժամը 7$^1/_2$էն յետոյ: Մինչեւ շաբաթ կէսօր, տոմսակները կը ծախուին նաև Բերա Թիւրենկի վաճառատունը, Ղալաթիա՝ Մայէրի վաճառատունը, Պոլիս՝ Մայէրի վաճառատունը և Բաթէ եղբարց Սինեմային կիչէն: Գիներն են օթեակ 2 ոսկի, փակոցին առջեւ 60 ղրուշ, փակոցին ետեւ՝ 40 ղրուշ, ամփիթատրոնը՝ 15 և մուտք 5 ղրուշ:

ԳԱՐՆԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԺԱՄԱՆՈՒՄ
ՆՈՐԱՁԵՒ ԶԳԵՍՏՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՓՈՆՔՈՒՐԵՐԻ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՃԻՒՂ
ԿԱՆԱՆՑ ՊԱՏՐԱՍՏ ԶԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ՄԱՅԷՐ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Մայիս 19/1 Յունիս

Օսմ. միացեալ բացուեցաւ ղրշ.	102—18
» » վար գին	102—16$^1/_2$
» » բարձր գին	102—18$^1/_2$
» » գոցուեցաւ	102—16$^1/_2$
Ռում. Երկ. բացուեցաւ ֆր.	222—37
» » վար գին »	222—12
» » բարձր գին »	223—50
» » գոցուեցաւ »	222—12
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ »	12—90
» Ժուխանա »	7—75
Օսմ. Ապահ. ընկ. Լ. Օ.	4—92
Շիրքէթի Խայրիյէ »	40—
» » Օսմանի »	1—05

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԴԱՆՔԱ.

ԱԶԴ.—1909ի 4%ի փոխառութեան օսմ. պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յունիս 1/14էն սկսեալ, թիւ 1 կտրօնը պիտի վճարուի Օսմ. Կայս. Դանքային կողմէ, Կ. Պոլսոյ, Բարիզի և Լոնտոնի մէջ։ 10—1

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ և ԸՆԿ

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իօնի շոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Մայիս 31ին։

Իմէրէթի շոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Յունիս 7ին։

Ֆրիժի շոգենաւը Սև ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 14ին։

Իօնի շոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Յունիս 21ին։

Իմէրէթի շոգենաւը Սեւ ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 28ին։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Իօնի շոգենաւը, նաւապետ Պուլ, յունիս 1 չորեքշաբթի օր, առաւօտեան ժամը 11ին կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Իմէրէթի շոգենաւը, նաւապետ Բէքու, Յունիս 8ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ կ'ելլէ դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիք։

Ֆրիժի շոգենաւը, նաւապետ Միթրէլ, Յունիս 15ին, չորեքշաբթի օր, առաւօտեան 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Իօնի շոգենաւը, նաւապետ Պուլ, Յունիս 22ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիք։

Իմէրէթի շոգենաւը, նաւապետ Բէքու, Յունիս 29ին, առաւօտեան ժամը 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիայ » 150 »
Բ. » Բարիզի » 160 »
» » Մարսիլիայ » 120 »
Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէփի համբով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ, քարափին վրայ։
70 Բ. ՈՒԼՊՈՒԼ

Cie RUSSIE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Մայիս
Կիր. 25/8 Տարտանէլ, Իզմիր, Պիրէօս և Աղեքսանդրիա. ժամը 11ին։
Եշ. —— Օտեսա. ժամը 4ին։
Գշ. 27/10 Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօռ-Սայիտ և Աղեքս. ժամը 4ին։
Եշ. 29/12 Օտեսա. ժամը 10ին։
Շբ 1/14 Ինէպոլի, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին։
Շբ. 1/14 Օտեսա. Իրիկուան ժամը 4ին։
Կիր. 2/15 Տարտանէլ, Իզմիր, Պիրէօս, Աղեքսանդրիա. ժամը 11ին։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Թերթիս ծախու վաճառման գործին մասին նոր կարգադրութիւն մը եղած ըլլալով, կը խնդրենք մեր ընթերցողներէն երկտողով մը մեզ իմաց տալ եթէ Պոլսոյ արուարձաններուն մէջ Արեւելք չգտնուի վաճառողներու և ցրուիչներու քով։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրօամերիկեան
Cie. de navigation Austro-Americana)
ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պատուակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Ղալաթիա, Շարապ իսքէլէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց եւ Արապեան խանին վերև թիւ 24։
Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄՈՒՋԻ

Միլքմէյտ Պրէնտ
Սուիս Միլք

MILKMAID BRAND

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՍՆՈՒՆԴՆ Է
Ամէն անոնք որ գործածած են այս կաթը՝ կ'ընդունին որ
ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆՏ ՍՈՒԻՍ ՄԻԼՔԸ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ Է ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
[illegible] ՀԻՒԱՆԴՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԵՒ ԱՄԷՆՈՒՆ ՕԳՏԱԿԱՐ
50—27

ԿԵՏԻԿՆԵՐԸ

Տէֆթէրը Խագանիի պաշտօնեաներէն Սըտտը էֆ.ի կողմէ պատրաստուած այս կարեւոր երկասիրութիւնը, որ կետիկներու և սեփականութեան իրաւունքի վրայ կը խօսի, Թաճիրի տպարանին մէջ հրատարակուած է խնամեալ տպագրութեամբ։ Եղճամիտ կերպով յօրինուած այս գրքոյկը, իր օգտակար ու շահեկան բովանդակութեամբ, ջերմապէս յանձնարարելի է ամէն կարգի ընթերցողներու, մանաւանդ կալուածատէրերու, որոնք յաճախ գաղափար չունին կետիկներու և անոնց մասին գտնուած օրինական տրամադրութիւններուն վրայ։ Սոյն գրքի վաճառման կեդրոնատեղին է Պապը Ալի Ճատտէսի, Գանաաթ գրատունը։ Գինն է 10 ղրուշ։ Գաւառներու համար երկու դ. Թղթատարի ծախք կ'առնուի։ 18—21

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԷԼ ԲՐՕԹԷՔԹԸՐԸ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ
Լիվըրփուլ, Չըրչ փողոց, թիւ 38

Ընկերութիւնս իր անհաւասար ուղղամտութեան և արդարասէր ու պատրաստակամ սովորութեան համաձայն՝ կը հատուցանէ ապահովագրեալներուն բոլոր վնասները։ Ապահովագրական ընկերութեանց համայնաժողովէն (սինտիքա) դուրս կ'աշխատի։

Ամէնէն նպաստաւոր պայմաններ՝ քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութիւն։ Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց։

Արեւելքի Ընդհանուր Տնօրէն
Վիչէն Ա. Գալֆաեան
Կալաթա, Իլիասի խան թիւ 7—8։ Գործակալութիւնք, Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԸ ՑՈՅՑ ՏՈՒԱԾ Է

ARINE
NESTL
complet pour les Enfants

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ
ԻՆՔՆԻՆ կատարեալ սնունդ մը կը կազմէ. բժիշկներուն եւ մայրերուն միաձայն վճռին համաձայն
ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ
Թանկագին սնունդ մըն է տղոց եւ տկարակազմներու համար
50 27

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ՄԵԾ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ՍԻՆԿԵՐԻ
Թիւ 343 առաջին յարկ, Մեծ-Փողոց Պերայի
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՍՈՍԻԷԹԷ ՄԻՒԹԻՒԷԼ ՖՐԱՆՍԷԶ
ՏԸ ԼԻՈՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՑԵՆԱՐԴ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՆԹՐՈԼԻ ՏԱԿ
Լիոն, Օթէլ տը Վիլ փողոց, թիւ 77
ԱՄԵՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆԸ, ՈՐ 1909 ՄԱՅԻՍ 15ԻՆ ՈՒՆԷՐ
Բաժնետէր 192,169
Ստորագրուած դրամագլուխ 215,573,800 ֆր.
Վճարուած դրամագլուխ 1,581,300 »

Վճարումներ 1 ֆր.էն սկսեալ. 100—500—1000 ֆր.ի և անկէ աւելի գումարներով ապահովագիրներ, 1—12 տարուան և աւելի պայմանաժամի մէջ վճարելի։

Ընդհ. գործակալ ԹՈՒՐՔԻՈՅ, ԵԳԻՊՏՈՍԻ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ, ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԵՐԿՐԱՑ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ՋԱՐՏԱ
Ղալաթիա, Սէն-Բիէր խան, թիւ 25-26

Կ. Պոլսոյ ընդհ. գործակալութեան դրամատունն՝ ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ, Ղալաթիա. Գործունեայ գործակալներ կը փնտռուին արուարձաններու, օսմ. նահանգներու և յիշեալ երկիրներու համար։ Նպաստաւոր պայմաններ։ 50—39

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828-1829
1828 L'UNION DE PARIS
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՓԱՐԻԶ 9, ԲԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ 329 Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին 30 » »
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասք 480 » »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ իսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրեալներուն։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ ամենահամեստ կերպով աւելի ԴԻՒՐԱՋԱՆՑ քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ. և լն. և լն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Քէս ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ, [illegible] Օղլու [illegible]։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ
ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ
Դրամագլուխ 130 միլիոն քուրոն, ամբողջովին վճարուած։
Պահեստի գումարներ 38,000,000 քուրոնի չափ։

Պոլսոյ գործակալութիւն՝ Էլքեաթիպ խան, Բերայի գործակալութիւն՝ Ս. Անթուան խան, Բերա, Մեծ-Փողոց։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամով ըլլալու են։ Յիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3 օր 100- 150 ոսկի գումարի համար
6 » 151- 200 » » »
10 » 201- 500 » » »
15 » 501-1000 » » »
20 » 1001 և անկէ վեր » »

Վինըր Պանք-Ֆէրայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզած ատեն վճարելով տետրակին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայուած գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անփոխանցելի անունով, բայց այդ պարագային, նշանակուած խնամակալը (վէքիլ կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկէն զատ, Վինըր Պանք-Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով։

ՏԷՐՈՒՊԷԻ ԷՔՍԹՐԱ ՄՈՄԵՐ

Տէրուպէի էքսթրա ընտիր մոմերը գնեցէք, որոնք ո՛չ ծուխ կ'արձակեն և ո՛չ կը վազեն։ Այդ մոմերուն պատրաստութեան համար մեծ խնամ տարուած է։ Գինն ալ աժան է։ Կը ծախուի գլխաւոր խանութպաններուն և Պոլսոյ, Բերայի ու Ղալաթիոյ մեծ վաճառատուններուն քով։ Վաճառման կեդրոնատեղին է Պալըք Բազար, Նէվշէհիր խան, թիւ 9, Բօրլօզլու և ընկերութեան մօտ։

Ընդհանուր գործակալ
75—62 Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած sauf օդի, տիաֆանօսքոփի, պռոնքօսքոփի, էզօֆակօսքոփի ու ամենէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջ խծալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը ջնջէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպայի մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և աղեց կոկորդի նշիկները (պատէմիքը) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահճէ գաբու, Համիտիյէ սիպլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիշլի ճամբայ, Թագսիմ, Փրանս. հիւանդանոցին դէմ, թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 50—

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխ, ամբողջապէս վճարուած 10,666,665 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 187,322,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար 581,115,000 »
1908 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս 83,232,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վոյվոտա, Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աչըր Էֆէնտի Ճատտէսի, թիւ 26
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 39

ՇԱՎՈՒՇՕՂԼՈՒԻ
Սիկառի Թուղթը
ՏԻՔԱՒՈՏԻ ՄԱՂԱԶԱՍԻՆ ԿԻՑ
Թիւ 14

Խարդախներ մարքայով ծանօթ մեր սիկառի թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Ատոնց դէմ դատ բացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտի մաքսատան կից թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառներ, ծխավաճառներ, աւելի շատ շահելու համար, ուրիշ թղթեր կը ծախեն մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Գնողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկառի թուղթին կողքին վրայ և մէջը գտնուած խարսխանիշին և իւրաքանչիւր թերթիկներուն վրայ տպուած չոր դրոշմին ու 14 թիւին, նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին ազնուութեան։ 36—28

ԼԱ ՔՕՔՕԶ

Կերակուրներու պատրաստութեան մէջ լա Քօքօզի գործածութիւնը շատ աւելի նպաստաւոր է քան կարագը, ձէթը և ճարպը։ Միեւնոյն կերպով կը գործածուի.
ԲԱՅՑ ՄԷԿ ՔԱՌՈՐԴ
ՆՈՒԱԶ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

Լա Քօքօզ բուսական զուտ և անխառն կարագ մըն է։

Լա Քօքօզ, Մակնան Եղբարց վաճառանիշով, մեծապէս յանձնարարելի է առողջապահական տեսակէտով։ Բոլոր հիւանդանոցներուն մէջ կը գործածուի։ Մակնան Եղբարց վաճառանիշով այս իւղը փնտռեցէք բոլոր գլխաւոր նպարավաճառներուն մօտ, վաճառման կեդրոնատեղի Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի փաշա խան՝ Ն. Ս. Քէվէնճօղլու և Որդի վաճառատունը, Պոլիս՝ Լէօն Սէմախ, Լիմօնճը լար փողոց, թիւ 53։

Ընդհ. գործակալ
75—75 Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
[illegible], Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և [illegible]), Մանասթըր, Իզմիր եւ [illegible]

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ [illegible] Կ. Պոլսոյ, [illegible] ու Անիոյ և [illegible] ... Աւանդներ կ'ընդունի [illegible] 3, 6, 9, 12 ամսուան [illegible]

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տրկն. 108 ղր.
» » վեցամս. 60 »
Գաւառներու համար տրկն. 108 »
» » վեցամսեայ 60 »
Արտասահմանի հմր. տարեկան 35 ֆր.
» » վեցամսեայ 20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժնեգիններ անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Մանտաթն է։

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

„ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (33)

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

(ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ)

Գրեց՝ ԵՐՈՒԽԱՆ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ա. ՑԼԱՍԵՐԱՆՆԵՐԸ

Ե.

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԹՈՌԸ

Մայրն, զաւկին այս ընդվզիչ կատակներուն ո՛ և է առարկութիւն, ընդդիմութիւն չէր ըներ, նոյն իսկ թեթեւ ժպիտներով կը քաջալերէր զանոնք, նկատելով որ անոնցմէ հաճոյք, ուրախութիւն կը զգար իր զաւակը, հոգ չէ թէ միամիտ ու արգահատելի արարած մը յարատեւ նշաւակը ըլլար այդ խօշտանգումներուն։

Շաբաթը երկու երեք անգամ Մերկերեան կուգար, ապարանքին ներքին կեանքը ուսումնասիրելու, անոր նորութիւններուն ծանօթանալու, սեղանը, գինին վայելելու, զուարճանալու, խնդալու։

Եւ իրօք, կարելի չէր երեւակայել աւելի զուարճալի ու յատկանշական բաղադրութիւն մը տարրերու, որոնցմով կազմուած էր այդ տան բնակչութիւնը։ Հանըմը, զաւակը, խոհարարուհին և Խաչօն, բոլորովին անհամերաշխ, հակոտնեայ տիպարներ, նկարագիրներու անհուն հակասութիւններ, զիրար գտած հոս, բախտին մէկ ցաւալի կատակովը, գիշեր ցորեկ յարատեւ շփման մէջ, իւրաքանչիւրը իր ցաւովը տանջուած, հալածուած, ամէն մէկը տարբեր փափաքներու հետամուտ, զիրար հասկնալու, զիրար մխիթարելու անկարող, իրարու վշտերէ, իրարու խնդութիւններէն անտեղեակ, իրենք իրենց մէջ ամփոփուած, խեղճ, ցաւագար, լռանոտ։ Ասոնց վրայ աւելցուր Թադէոս աղան, իր հրէշային կազմուածքովը, իր գողնալու, կողոպտելու, գիշատելու անդադրում մոլուցքովը՝ ալանդակցած, տգեղցած իր երկու անհեթեթ էգերուն յաւերժական աղջկնութեան դատապարտումին վիշտէն, որ երթալով աւելի և աւելի կը խածնէր, կը կծկէր, կը հրէշացնէր անոր մարմինը, և Թադէոս աղան, չկշտացող ուտիճ մը, անյագ յարալէզ, մարդկային ընկերութեան կուշտին փակած տզրուկ մը, որ ասոր, խաբեպատիր ազգասիրութեան մը համբաւին կրթնած՝ աղքատ թաղի մը անարիւն երակները կը ծծէր, և մեծափարթամ ապարանքի մը փլատակներուն վրայ կը ոլքտար դեռ՝ ճարակ փնտռելով իր ցանկութիւններուն, դիակնախոյզ բորենիի մը պէս։

Երրորդ տարուան կիսուն, տիկին Մարկոսեան, Մերկերեանի հետ խորհրդակցութեամբ, հակառակ այս վերջինին քանի մը բանաւոր առարկութիւններուն, վճռականապէս որոշեց տոքթոր անուանել Արշակը։ Այս յիմարութիւնը գործելու իր անյեղլի կամքին առջեւ, վերջապէս տեղի տուաւ Մերկերեան, և տոքթոր տիտղոսը այդպէս պաշտօնապէս տրուեցաւ Արշակի, որուն բաւական լուրջ և հանդիսաւոր ձեւերով հաղորդուեցաւ այս իրողութիւնը և որ, առանց զարմանքի արտայայտութեան, շատ բնական բանի մը պէս հաւանեցաւ ատոր։ Այդ վայրկեանէն, ուրեմն, տան մէջ ամէն մարդ պարտաւոր էր տոքթոր անուանել ամիրային թոռը, չնայելով որ դեռ տոքթորութենէ փարսախներով հեռու էր ան։

Նախ Խաչօն կանչուեցաւ ատեան, զոր, ինչպէս ըսինք, կը կազմէին տիկին Մարկոսեան, Թադէոս աղա և տոքթոր Մարկոսեան, և որուն ներկայացաւ գաւառացին սրտատրոփ և դողդոջուն։ Տարիներէ ի վեր այդ տան մէջ էր ու տակաւին այսանկ հանդիսաւոր, պաշտօնական կոչումի մը չէր ենթարկուած։ Կեցաւ հեռուն, պատին առջեւ, ծունկ բարեւ, ոտքը ոտքին քով, աչքերը գետնին յառած, յանցաւոր աշակերտի մը կեցուածքովը։

Թադէոս աղա, նախագահի հանգամանքովը, խօսք ուղղեց սպասաւորին և ըսաւ.

— Խաչօ, օղլում, հէլպէթտէ Աստուծոյ փառք կուտաս կոր քի մէկ սանկ աղէկ, շնորհքով տեղ մը ինկար ու մարդու պէս կապրիս կոր... հոս ամիրայի տուն է, օղլում, հին էֆէնտիները կը սիրուին, կ'օգտէ որ հաւատարիմ ըլլան, ճանըկէօնիւլլէն ծառայեն. կը հասկնա՞ս կոր...

Խաչօ գլխովը այո ըսաւ։

— Էֆէնտիդ, շարունակեց Մերկերեան Արշակը ցուցնելով, բաւական գոհ է քենէ, քիչ մը աչքդ բանալու ես, բան սորվելու ես, ինքզինքդ սիրցնելու ես, հա՞ մի։

Խաչօ գլխովը այո ըսաւ։

— Մինակ, վրայ բերաւ գանձապահը, ասկէց ետքը էֆէնտիիդ «աղաս, էֆէնտիս» չպիտի ըսես...

Հա՛, Խաչօ վեր նայեցաւ, մարդուն երեսը, տեսակ մը զարմացումով։

— Տոքթոր պիտի ըսես, շարունակեց Մերկերեան տոքթոր բառը գրեթէ պոռալով։

Գաւառացին, որ կ'երեւայ թէ չէր լսած դեռ այս բառը, հետզհետէ ներկաներուն երեսը նայեցաւ, զուցէ կարծելով որ այն անհամօյ խաղերէն մէկը տեղի կ'ունենար որոնց երբեմն կ'ենթարկուէր ինք։ Բայց դէմքերուն հանդիսաւոր լրջութիւնը ցրուեց իսկոյն իր այս կասկածը։

— Տոքթո՛ր, կրկնեց Մերկերեան, հասկցա՞ր, Խաչօ՛։

Խաչօ գլխովը այո ըսաւ։

Թադէոս աղա ոտքի ելլալով՝ մօտեցաւ գաւառացիին, և դասը աշակերտին կրկնել տուող վարժապետի մը պէս, խիստ ու տիրական շեշտով մը,

— Տոքթոր ըսէ տեսնեմ, հրամայեց։

Խաչօ կմկմաց, շրթները դողացին և թոթովեց՝ իր զուտ գաւառական առոգանութեամբը.

— Տիօքթիօր։

Եւ անոր ատենը իր լրջութիւնը կորսնցուց. Արշակ սկսաւ քա՛ն քա՛ն խնդալ, Թադէոս աղա կոկորդէն սուր ճիչեր հանեց — խնդալու ձեւն էր այս — և մինչեւ իսկ հանըմը ձեռքը բերնին տարաւ՝ ծիծաղի պայթումը զսպելու համար։ Իսկ Խաչօ կաս կարմիր, ճիտը ծռած, կը մնար տագնապալից, ամօթահար։

Մերկերեան, լրջացած, վերսկսաւ.

— Խա՛չօ, տոքթոր ըսէ։

— Տիօքթիօր, աղա։

Գանձապահը գաւառացիին ականջը բռնեց և շրթները անոր մէջ երկնցնելով պոռաց.

— Տօ՛ք-թօ՛ր...

— Տիօքթիօր...

Հէք գաւառացիին լեզուին այս անուղղայ ըմբոստութեանը առջեւ այլ եւս զուարթութիւնը չէր որ տիրեց սրահին մէջ։ Տիկինը բարկացաւ, կանանչ աչուըներովը չափչփելով ծառան. Արշակ, արտնեղած, ելաւ տեղէն ու մռլտալով պատուհանի մը մօտեցաւ. իսկ Թադէոս աղան յուսահատ, ինկաւ թիկնաթոռին մէջ։

(Շարունակելի)